

CAS EN KATO

hebben verzorgde tanden

An Melis

Activiteitenmap voor kleuters

12 volledig uitgewerkte activiteiten rond mondhygiëne

inhoud activiteitenmap

VOORWOORD	2
ACTIVITEITEN	
WISKUNDIGE SPELLETJES	
• Spelletje: 1 Memory	4
• Spelletje: 2 De vlekjestand	5 - 6
LICHAMELIJKE OPVOEDING	
• 1. Bewegingsspel	7 - 8
MUZISCHE VORMING	
• 1. Poetsliedje	9 - 10
• 2. Schilderen met de tandenborstel	11
• 3. De supertandenborstel	12 - 13
• 4. Een mondje gezond of ongezond?	14
• 5. Kookactiviteit: fruitsnoetjes	15 - 16
TAAL	
• 1. Logische volgorde van het verhaal	17
• 2. Schermspel	18
TIPS VOOR DE KLAS	
• 1. Samen poetsen met gebruik van de poetskalender	19 - 20
• 2. Tandartspraktijk in de klas	21 - 22
.....	
DOE HET ZELF - PRENTEN BIJ DE ACTIVITEITEN	
WISKUNDIGE SPELLETJES	
• Memory	24 - 25
• De vlekjestand	26 - 32
LICHAMELIJKE OPVOEDING	
• Bewegingsspel	33 - 38
MUZISCHE VORMING	
• Poetsliedje	39 - 40
• Schilderen met de tandenborstel	41
• De supertandenborstel	42
• Een mondje gezond of ongezond	43
• Kookactiviteit: fruitsnoetjes	44 - 45
TAAL	
• Logische volgorde van het verhaal	46 - 48
TIPS VOOR IN DE KLAS	
• De poetskalender	49

VOORWOORD

Deze map bevat zinvolle en uitdagende activiteiten rond het thema tandverzorging, die aansluiten bij het verhaal van Cas en Kato.

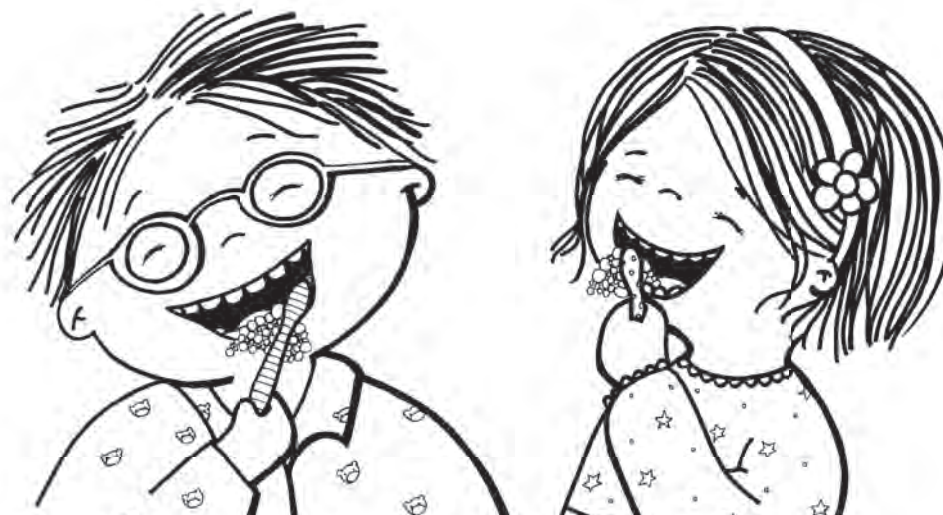
Voor een gezonde mond en gezonde tanden zijn er drie belangrijke aandachtspunten:

- Eet gezond
- Poets 's morgens voor je naar school gaat en 's avonds voor je gaat slapen je tanden en laat je mama of papa nog eens na-poetsen.
- Ga regelmatig naar de tandarts. (twee keer per jaar)

Praktisch

- Elke activiteit bevat een duidelijke beschrijving van het benodigde materiaal en de werkwijze.
- De activiteiten werden opgesteld volgens de decretale ontwikkelingsdoelen. De nummering werd bijgevoegd zodat je deze makkelijk kan terug vinden.
- Bij elke activiteit wordt gewerkt met eenvoudige materialen die in elke klas of school aanwezig zijn.
- Bij elke activiteit horen afbeeldingen (tenzij anders aangegeven) die je achteraan in de map vindt bij 'Doe het zelf'.

Veel plezier met Cas en Kato!

ACTIVITEITEN

benodigdheden - werkwijze - ontwikkelingsdoelen

WISKUNDIGE SPELLETJES

1. Memory

Benodigheden:

- kaartjes met afbeeldingen van het spel
- kopieermachine
- kleurgerei
- schaar
- lamineertoestel

Vorbereiding:

- Kopieer alle kaartjes één keer zodat je alle kaartjes dubbel hebt.
- Kleur de afbeeldingen op de kaartjes, telkens per twee identiek.
- Breng op de achterkant van elk kaartje een gekleurde stip aan: de ene helft van de kaartjes krijgt op de achterkant bv. een rode stip, de andere helft krijgt bv. een groene stip, zo kunnen de kaartjes gemakkelijk bij elkaar gezocht worden tijdens het spel.
- Knip alle kaartjes uit en lamineer ze.

Werkwijze:

- Dit spel speel je met twee kleuters.
- Leg de kaartjes met de afbeelding naar beneden op tafel, de gekleurde stippen zijn zichtbaar.
- De kleuters mogen om de beurt twee kaartjes omdraaien, telkens met twee verschillende stippen, bv. een kaartje met een rode stip en een kaartje met een groene stip.
- De kleuter die aan de beurt is, draait de kaartjes om en zoekt twee identieke kaartjes, bv. twee tandenborstels.
- Als de kleuter twee dezelfde kaartjes vindt, mag het die bij zich houden en krijgt het een extra beurt.
- Als de kleuter geen identiek paar vindt, dan worden de kaartjes teruggelegd met de gekleurde stip naar boven. De volgende speler is dan aan de beurt.
- Het spel wordt gespeeld tot alle kaartjes op zijn.

Tip

- Praat met de kleuters over de afbeeldingen. Wie of wat staat er op het kaartje? Is dit gezond of ongezond voedsel? Wat doe je met een tandenborstel? Hoe vaak per dag moet je je tanden poetsen?... Hierdoor herhaal je de boodschap.

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Lichamelijke opvoeding: motorische competenties**

1.33 De kleuters tonen in het handelend omgaan met betekenisinhouden een toenemend begrip, toepassen en verwoorden van: spelideeën van kinderspellen, lichaams-, bewegings-, ruimte- en tijdsbegrippen, facetten van fysieke kennis, voorstellingen (fantasie), symbolen en hun interpretatie, begrippen.

- **Muzische vorming: beeld**

1.1 De kleuters kunnen visuele waarneming en beeldend geheugen versterken en vergroten door beeldelementen te herkennen.

WISKUNDIGE SPELLETJES

2. De vlekjestand

Vorbereiding:

- Kleur de kaartjes met de gezonde en ongezonde voedingsmiddelen, de prenten met de afbeelding van een tand mogen wit blijven.
- Knip alle kaartjes uit, lamineer ze en stop ze in het zakje.
- Lamineer de prenten met een afbeelding van een grote tand met een gezichtje.
- Knip de afbeelding met de gezonde tand en de afbeelding met de zieke tand uit en kleef ze allebei apart op het deksel van een schoenendoos. De mond wordt daarna uitgesneden met een snijmes zodat een gat ontstaat in het deksel van de schoenendoos.
- Leg de zwarte uitwisbare stift in het midden van de tafel: de kleuters kunnen de stift om de beurt gebruiken.
- Leg het doekje om de prent schoon te vegen bij de stift op tafel.

Werkwijze:

- Dit spel speel je met drie of vier kleuters.
- Zet de twee schoenendozen in het midden van de tafel.
- In de doos met de zieke tand horen alleen afbeeldingen van ongezond voedsel.
- In de doos met de gezonde tand horen alleen afbeeldingen van gezond voedsel.
- Elke kleuter mag een prent kiezen met daarop een witte tand met een gezichtje.
- Elke kleuter mag om de beurt een kaartje met een afbeelding van een voedingsmiddel uit de zak nemen.
- Bespreek met de kleuters wat er op de afbeelding staat: is dat voedingsmiddel gezond voor de tanden of niet?
- De kleuter mag het kaartje in de juiste doos stoppen.
- Als de kleuter een kaartje heeft met een ongezond voedingsmiddel, mag de kleuter een zwarte vlek op de prent van de tand tekenen: ongezond voedsel maakt de tanden ziek, dan krijgt de tand vieze vlekjes.
- Als alle kaartjes op zijn, kijken de kleuters naar elkaars afbeeldingen. Hoe witter de tand, hoe gezonder.
- Daarna mogen de kleuters hun tand weer schoonvegen met het doekje en kan het spel opnieuw beginnen.

Benodigheden:

- prenten van een tand met een gezichtje
- kaartjes met afbeeldingen van gezond en ongezond voedsel
- 2 afbeeldingen: lachende gezonde tand, wenende zieke tand
- 2 lege schoenendozen
- ondoorzichtig zakje om de afbeeldingen van de verschillende soorten voedsel in te stoppen
- kopieerapparaat
- kleurgerei
- schaar
- snijmes
- lamineertoestel
- uitwisbare zwarte stift
- doekje om de gelamineerde prenten schoon te vegen

- Rond het gesprek af door nog een keer bewust te herhalen hoe je je tanden gezond kan houden: gezonde voeding, twee keer poetsen per dag en regelmatig naar de tandarts gaan om te kijken of je tanden gezond zijn en of je goed poetst.

Variatie:

Om het bovenstaand spel in te leiden, kan je eerst een variatie spelen met dezelfde kaartjes.

Extra benodigdheden:

- rode en groene bol, geknipt uit gekleurd papier
- dobbelsteen
- kopieer extra kaartjes met gezonde en ongezonde voedingsmiddelen zodat er voldoende kaartjes zijn om het spel te spelen.

Werkwijze:

- Dit spel kan je spelen met twee tot vier kleuters.
- In het midden van de tafel liggen twee bollen: een rode bol en een groene bol.
- Vergelijk de groene en rode bol met een verkeerslicht: bij groen is alles goed en mag je doorgaan, bij rood is er iets niet goed en mag je niet doorgaan. Gezond voedsel is goed en hoort dus bij groen. Ongezonder voedsel is niet goed en hoort bij rood.
- Gebruik voor dit spel ook het zakje met de afbeeldingen van gezonde en ongezonde voedingsmiddelen.
- De kleuters gooien om de beurt met de dobbelsteen.
- Als een kleuter bv. drie gooit, dan mag het drie afbeeldingen van voedingsmiddelen uit het zakje halen.
- De kleuter sorteert de afbeeldingen: een kaartje met gezond voedsel wordt op de groene bol gelegd, een kaartje met ongezond voedsel wordt op de rode bol gelegd.
- Spreek met de kleuters over voedsel: Wat eten ze graag? Wat drinken ze graag? Wat smeren ze op hun boterham? Eten ze fruit? Welke groenten lusten ze? ...
- Het spel is gespeeld als alle afbeeldingen gebruikt zijn.

ONTWIKKELINGSDOELEN:

- **Nederlands: spreken**
2.7 De kleuters kunnen in een gesprek op een eenvoudige maar relevante vraag reageren of commentaar geven.
- **Nederlands: lezen**
3.1 De kleuters kunnen aan de hand van visueel materiaal een boodschap herscheppen.
- **Muzische vorming: beeld**
1.1 De kleuters kunnen visuele waarneming en beeldend geheugen versterken en vergroten door beeldelementen te herkennen.
- **Wereldoriëntatie: gezondheidseducatie**
1.9 De kleuters kunnen bij zichzelf en bij anderen het verschil tussen ziek, gezond en gewond zijn herkennen.

LICHAMELIJKE OPVOEDING

1. Bewegingsspel

Vorbereiding

- Kopieer de afbeeldingen zodat je ze dubbel hebt.
- Je kan de afbeeldingen kleuren en lamineren, maar dat is niet echt noodzakelijk.
- Plak de afbeeldingen op de muur, verspreid over de ruimte. Zorg dat je zelf een dubbel hebt van alle afbeeldingen.

Werkwijze

- Dit spel speel je met heel de klas in een vrij grote ruimte.
- Aan de muur hangen op verschillende plaatsen afbeeldingen: tandarts, tandpasta, tandenborstel, gezonde voeding, ongezonde voeding ...
- Als de muziek start, mogen de kleuters vrij bewegen door de ruimte.
- Als de muziek stopt, neem je een afbeelding en je steekt die in de lucht.
- De kleuters lopen naar dezelfde afbeelding die aan de muur hangt.
- Vraag aan de kleuters of er op de afbeelding iets staat wat gezond is voor de tanden. Als er iets gezonds wordt afgebeeld, steken de kleuters de duimpjes in de lucht. Is het iets ongezonds, dan steken de kleuters de duimpjes naar beneden.
- De muziek start opnieuw en de kleuters bewegen weer vrij door de ruimte.
- Als de muziek stopt, steek dan een andere afbeelding in de lucht en het spel wordt herhaald.
- Stel vragen over de boodschap van het verhaal, bv. bij de afbeelding van:
  - de tandarts: hoe vaak per jaar moet je naar de tandarts?
  - de tandenborstel: wanneer en hoe vaak moet je je tanden poetsen?
  - frisdrank: wat drink je het best als je dorst hebt? Waarom?
  - Cas en Kato: wat dronken Cas en Kato toen ze dorst hadden? Hoe poetsten zij hun tanden?

Variatie:

- Breng twee cirkels aan op de grond: één cirkel maak je met een groen touw, de andere met een rood touw: maak de cirkels groot genoeg zodat alle kleuters in de cirkel kunnen staan.
- Als de muziek start, mogen de kleuters vrij bewegen door de ruimte.
- Als de muziek stopt, steek je een afbeelding omhoog.

Benodigheden:

- afbeeldingen van dingen die gerelateerd zijn aan mondhygiëne en mondgezondheid
- kopieerapparaat
- kleurgerei
- schaar
- lamineertoestel
- plakband
- cd-speler + cd met vrolijke muziek
- grote ruimte, bv. een turnzaal

- Als de afbeelding gezond is voor de tanden, gaan de kleuters in de groene cirkel staan. Is de afbeelding slecht voor de tanden, dan gaan ze in de rode cirkel staan.
- Herhaal telkens de boodschap uit het verhaal:

Waarom moet je regelmatig naar de tandarts?

- Hij controleert of je tanden gezond zijn en of je goed poetst.

Wanneer kan je best je tanden poetsen?

- 's Morgens voor je naar school gaat en 's avonds voor het slapen gaan.

Wat drink je het best als je dorst hebt?

- Water.

- De muziek start opnieuw en de kleuters bewegen weer vrij door de ruimte.

ONTWIKKELINGSDOELEN:

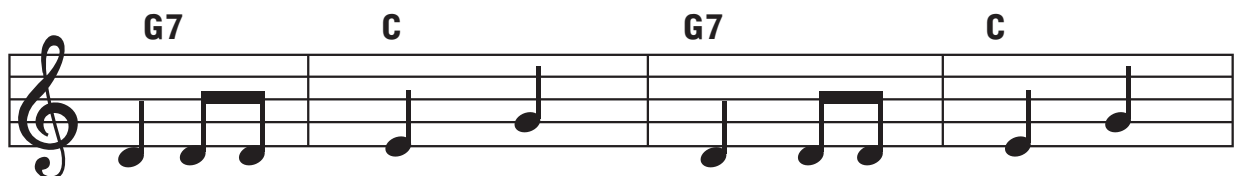
- **Motorische competenties:** lichaam- en bewegingsbeheersing
1.6 De kleuters kunnen met een eenvoudig bewegingsantwoord snel reageren op auditieve, visuele en tactiele signalen.
- **Motorische competenties:** bewegingsantwoorden:
1.32 De kleuters kunnen een gepast bewegingsantwoord geven op eenvoudige spel-taken, bewegingsopdrachten, afspraken en regels.
- **Muzische vorming:** beeld
1.1 De kleuters kunnen visuele waarneming en beeldend geheugen versterken en vergroten door beeldelementen te herkennen.
- **Muzische vorming:** beweging
4.1 De kleuters kunnen spontaan meebewegen op muziek.

Benodigheden:

- ondersteunende prenten

MUZISCHE VORMING**1. Poetsliedje**

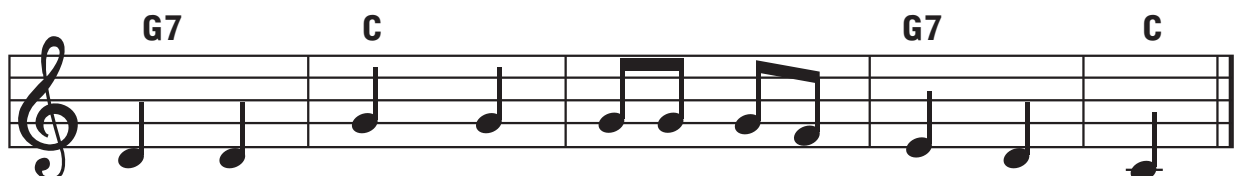
We poet-sen on-ze tan-den aan de bui- ten-
 We poet-sen on-ze tan-den aan de bin- nen-
 We poets-en on-ze tan-den nu bo- ven-

kant en we schrob- ben hier en we schrob- ben
 kant en we schrob- ben hier en we schrob- ben
 op en we schrob- ben hier en we schrob- ben

daar. We poet-sen on- ze tan-den aan de bui- ten-
 daar. We poet-sen on- ze tan-den aan de bin- nen-
 daar. We poet-sen on- ze tan-den nu bo- ven-

kant, nog e- ven schrob-ben en dan zijn we klaar!
 kant, nog e- ven schrob-ben en dan zijn we klaar!
 op, en dan zijn on-ze tan- den fris en top!

Vorbereiding

- Hang de prenten op in de klas (bv. in de zithoek) zodat ze voor alle kleuters goed zichtbaar zijn.

Werkwijze

- Gebruik de ondersteunende prenten om het lied aan te leren.
- Stel vragen bij de prenten. Weten de kleuters nog wat ze eerst moeten poetsen? Wat komt er daarna? Wat moeten ze als laatste poetsen? Buitenkant, binnenkant en bovenop de tanden.

ONTWIKKELINGSDOELEN:

- **Muzische vorming:** muziek
  - 2.3 De kleuters kunnen signalen, functie en sfeer van beluisterde muziek of liedje ervaren en herkennen, en alleen of in groep reproduceren.
  - 2.4 De kleuters kunnen een toenemende stembeheersing ontwikkelen.

2. Schilderen met de tandenborstel

Benodigheden:

- afbeeldingen van een grote tand
- kopieerapparaat
- fel gekleurd of donker papier
- witte verf
- schaaltes
- oude tandenborstels

Vorbereiding

- Kopieer de afbeelding van de grote tand op felgekleurd of donker papier. De tekening van de tand moet nog duidelijk zichtbaar zijn en de witte verf moet contrasteren met de kleur van het papier, bv. rood, felblauw, felgroen ...
- Geef elke kleuter een afbeelding van de grote tand, een schaalte met witte verf en een oude tandenborstel.

Werkwijze

- Leg uit dat de witte verf tandpasta voorstelt en dat de kleuters de grote tand helemaal mogen poetsen zodat hij mooi wit wordt.
- De bedoeling is dat de kleuters de tand in alle hoekjes 'poetsen', net zoals in hun eigen mond. Als elk hoekje van de tand wit is, hebben ze alles goed 'gepoetst' en zijn ze klaar.

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Muzische vorming:** beeld
1.2 De kleuters kunnen materiaalgevoeligheid ontwikkelen door exploreren en experimenteren.
- **Muzische vorming:** beeld
1.3 De kleuters kunnen kleur, lijn, vlak, ritme, vorm en versiering onderscheiden en de ontdekking van beeldelementen verwoorden.
- **Lichamelijke opvoeding:** klein-motorische vaardigheden
1.28 De kleuters tonen een toenemende bedrevenheid in het functioneel aanwenden van klein-motorische vaardigheden.

3. De supertandenborstel

Duiding

Bedoeling is dat de kleuters deze reuzentandenborstel in de badkamer zetten of op de plaats waar ze hun tanden poetsen. Zo zien ze telkens de tandenborstel staan. De tandenborstel herinnert hen eraan dat ze tweemaal per dag hun tanden moeten poetsen.

Vorbereiding

- Knip met een schaar een gleuf van ongeveer 10 cm in de koker.
- Vouw het witte blad dubbel in de lengte en knip het in de lengte door. Zo krijg je twee dezelfde lange stroken.
- Trek met een potlood of stift in de lengte een horizontale lijn, ongeveer 4cm van de rand (ongeveer de breedte van een meetlat). Dit is de lijn die aangeeft tot waar de kleuters mogen knippen.

Werkwijze

- Geef elke kleuter een koker en twee stroken papier.
- Laat elke kleuter zijn of haar koker schilderen in één of meerdere kleuren. De koker is de steel van de tandenborstel, dus die mag er leuk uitzien.
- Zet de kokers weg om te drogen.
- Ondertussen kunnen de kleuters met de witte stroken papier de haren van de tandenborstel maken.
- Laat de kleuters elke strook inknippen tot aan de lijn die je getekend hebt.
- Leg beide ingeknipte stroken papier op elkaar en vouw de stroken in drie gelijke delen, knip de vouwen door.
- Als de koker droog is, schuif je de gevouwen stroken in de gleuf van de koker en je trekt de 'haren' lichtjes open.
- Je kan de 'haren' extra vastmaken. Trek de helft van de blaadjes in de koker naar links en de andere helft naar rechts en niet ze vast aan de koker. Zo blijven de 'haren' mooier rechtop staan.
- Schrijf met een dikke zwarte stift op de koker: 'Ik poets mijn tanden 2 x per dag'.
- Maak eventueel een gaatje aan het uiteinde van de koker.
- Rijg een touwtje door het gaatje zodat de reuzentandenborstel ook opgehangen kan worden.

Benodigdheden:

- voor elke kleuter een kartonnen koker (bv. van een rol keukenpapier)
- voor elke kleuter een wit blad papier (A4-formaat)
- potlood of stift
- scharen
- verf
- kwasten
- dikke zwarte stift
- nietmachine
- eventueel een gaatjestang met touwtje

Variatie

- Voor het knippen van de 'haren' kan je een voorgetekend blad gebruiken waarbij de kleuters op de lijntjes moeten knippen. Je kan de kleuters ook vrij strookjes laten knippen zodat ze zelf de breedte van de 'haren' kunnen kiezen.

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Muzische vorming:** beeld
1.4 De kleuters kunnen verschillende beeldende, technische middelen aanwenden en samen gebruiken om tot beeldend werk te komen.
- **Muzische vorming:** attitudes
6.5 De kleuters kunnen genieten van de fantasie, de originaliteit, de creativiteit en de zelfexpressie in 'kunstwerken'.
- **Lichamelijke opvoeding:** klein-motorische vaardigheden
1.30 De kleuters kunnen de functionele grepen gebruiken voor het hanteren van voorwerpen.

MUZISCHE VORMING

4. Een mondje gezond of ongezond?

Duiding

Tijdens deze muzische activiteit sorteren de kleuters gezonde en ongezonde voedingsmiddelen. Belangrijk is dat je tijdens de activiteit praat met de kleuters over de afgebeelde voedingsmiddelen. Stel daarbij gerichte vragen. Wat zie je op de prent? Is dat gezond voor de tanden? Vind je dat lekker? Eet je dat thuis ook wel eens? Wat eten Cas en Kato?

Vorbereiding

- Vergroot de prent met de twee kleuters op A3-formaat. Kopieer voor elke kleuter een prent.

Werkwijze

- De kleuters mogen alle afbeeldingen inkleuren.
- Daarna knippen de kleuters de afbeeldingen van gezonde en ongezonde voedingsmiddelen uit.
- Laat de kleuters de gezonde en ongezonde voedingsmiddelen sorteren.
- De afbeeldingen van gezonde voedingsmiddelen worden in de lachende mond gekleefd, die van ongezonde voedingsmiddelen worden in de wenende mond gekleefd.

Benodigheden:

- prent met afbeeldingen van gezonde en ongezonde voedingsmiddelen
- prent met afbeelding van twee kleuters met lachend en wenend gezicht
- kopieermachine
- kleurgerei
- scharen voor de kleuters
- lijm

ONTWIKKELINGSDOELEN:

- **Muzische vorming:** beeld
1.3 De kleuters kunnen kleur, lijn, vlak ritme, vorm en versiering onderscheiden en de ontdekking van beeldelementen verwoorden.
- **Nederlands:** spreken
2.6 De kleuters kunnen antwoorden op gerichte vragen in verband met betekenis, inhoud, bedoeling, mening in concrete situaties.
- **Nederlands:** spreken
2.11 De kleuters kunnen hanteren bij het realiseren van de hierboven genoemde ontwikkelingsdoelen zoveel mogelijk standaard-Nederlands ondersteund door volwassenen.

MUZISCHE VORMING

5. Kookactiviteit: fruitsnoetjes

Vorbereiding

Vraag aan de kleuters of ze nog weten welk dessert de papa van Cas maakte. Vertel dat de kleuters geen fruitsla, maar fruitsnoetjes mogen maken en dat ze straks hun snoetje mogen opeten.

Benodigdheden:

- verschillende soorten fruit
- snijplankjes
- tafelmessen
- verschillende kommetjes om het fruit in te sorteren
- een bordje voor elke kleuter
- plasticfolie
- afbeeldingen van fruitsnoetjes
- kleurgerei
- eventueel lamineertoestel

Werkwijze

- Deze activiteit kan je doen met vier kleuters.
- Laat alle kleuters op voorhand hun handen wassen.
- Geef elke kleuter een snijplankje en een mes (niet te scherp!).
- De kleuters mogen zelf het fruit schillen als ze dat kunnen: bv. mandarijnen, bananen... Schil zelf de appels, peren... Verwijder het klokhuis en de pitten indien nodig.
- Laat de kleuters zoveel mogelijk helpen en kies bij voorkeur fruit dat ze zelf gemakkelijk kunnen snijden. Indien nodig kan je zelf partjes snijden van hard fruit.
- Het fruit dat in stukjes verdeeld is, wordt per soort gesorteerd in een potje, bv. een potje voor bananenschijfjes, een potje voor mandarijnpartjes ...
- Als iedereen wat fruit gesneden heeft, krijgen alle kleuters een bord. Hierop mogen ze zelf een fruitsnoetje maken. Dat kunnen ze doen aan de hand van de prenten, maar ze mogen ook zelf iets bedenken.
- Als het fruitsnoetje klaar is, dek je de borden af met de plasticfolie.
- De andere kleuters komen in groepjes hun fruitsnoetje maken en snijden telkens een beetje fruit bij.
- Als iedereen een fruitsnoetje heeft, kun je het fruit samen gezellig opeten.

Tip

- Als je fruit gebruikt dat weg kan rollen (bv. aardbei, druif...) kun je het fruit in twee snijden. Leg het met de platte kant op het bord.

Voorbeelden

- een halve druif = neus, appelschijfjes = ogen of mond, schijfjes banaan = mond of kapsel, appelschijfjes/reepjes = haren, mandarijnschijfjes = oogjes of oren, appelschijfjes = oren, druifjes = ogen, schijfje meloen = mond of neus, kiwi = ogen...

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Muzische vorming:** beeld
1.2 De kleuters kunnen materiaalgevoeligheid ontwikkelen door exploreren en experimenteren.
- **Muzische vorming:** beeld
1.5 De kleuters kunnen impressies uiten in een persoonlijke, authentieke creatie en plezier scheppen in het zoeken en vinden.
- **Nederlands:** lezen
3.1 De kleuters kunnen aan de hand van visueel materiaal een boodschap herscheppen.

1. Logische volgorde van het verhaal

Benodigheden:

- kaartjes met fragmenten uit het verhaal
- kleurpotloden
- schaar
- lamineertoestel

Duiding

Bedoeling is dat de kleuters het verhaal kunnen reconstrueren door de prenten in de juiste volgorde te leggen. Door de kleuters over het verhaal te laten praten, wordt de boodschap telkens opnieuw herhaald en wordt het verhaalbegrip gestimuleerd.

Vorbereiding

- Kleur de kaarten met de fragmenten uit het verhaal. Doe dit zo natuurgetrouw mogelijk zodat de kleuters de afbeeldingen makkelijk herkennen. Raadpleeg de vertelplaten.
- Knip de kaarten op maat en lamineer ze.

Werkwijze

- Deze oefening kun je doen met twee kleuters.
- Leg de kaarten door elkaar op tafel met de afbeelding naar boven.
- Vraag aan de kleuters of ze nog weten hoe het verhaal begon. Hoe heten de twee kindjes waar het verhaal over gaat? Wat komt Kato doen bij Cas? Zo kan je de eerste prent uitzoeken en op tafel leggen.
- Daarna gaan de kleuters op zoek naar de tweede prent. Als ze die niet vinden, kan je vragen stellen. Wat krijgen Cas en Kato te eten? Heeft papa iets speciaals klaargemaakt?
- Ga zo verder tot alle prenten in de juiste volgorde liggen.

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Nederlands:** spreken
2.1 De kleuters kunnen een voor hen bestemde mededeling en/of een verhaal zo (her)formuleren, dat de inhoud ervan herkenbaar overkomt.
- **Nederlands:** lezen
3.1 De kleuters kunnen aan de hand van visueel materiaal een boodschap herscheppen.
- **Nederlands:** schrijven
4.1 De kleuters kunnen een ervaring, een verhaal weergeven door middel van visueel materiaal.

2. Schermspel

Vorbereiding

Als je hiervoor de kaartjes gebruikt van gezonde en ongezonde voedingsmiddelen die horen bij de activiteit 'De Vlekjstand', dan heb je geen voorbereiding.

Werkwijze

- Zet een scherm in het midden van de tafel. Aan elke kant van de tafel zit een kleuter, het scherm staat tussen de twee kleuters.
- Elke kleuter heeft een aantal kaartjes met afbeeldingen van gezonde en ongezonde voedingsmiddelen.
- De ene kleuter legt een rij van vijf kaartjes met ongezonde voedingsmiddelen. De kleuter beschrijft telkens wat er op het kaartje staat. De kaartjes worden in de leesrichting gelegd. Die kan je aangeven met een pijl.
- De andere kleuter moet hetzelfde kaartje uit haar/zijn stapel zoeken en proberen om dezelfde rij te leggen.
- Dan nemen ze het scherm weg en kijken of ze dezelfde kaartjes gelegd hebben.
- Daarna mag de andere kleuter een rij kaartjes met gezonde voedingsmiddelen leggen.

Benodigheden:

- kaartjes met afbeeldingen van gezonde en ongezonde voedingsmiddelen.
Indien nodig kan je de kaartjes vergroten met een kopieermachine.

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Nederlands: luisteren**
1.3 De kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen.
- **Nederlands: spreken**
2.5 De kleuters kunnen iemand of iets beschrijven volgens kleur, vorm, grootte of een specifieke eigenschap.

TIPS VOOR DE KLAS

1. Samen poetsen met gebruik van de poetskalender

Vorbereiding

- Licht de ouders op voorhand in over deze poetsactiviteit. Vertel dat de kleuters deze week hun tanden 's morgens in de klas mogen poetsen.
- Vul per tafel een badje met wat water.
- Maak in de klas een waslijn om de handdoekjes op te hangen zodat ze kunnen drogen.
- Kopieer de poetskalender voor elke kleuter.

Gebruik van de poetskalender

- Door de poetskalender een week lang in de klas te gebruiken, leer je de kleuters een goede gewoonte aan: je tanden poetsen doe je tweemaal per dag, 's morgens voor je naar school komt en 's avonds voor je gaat slapen.
- De poetskalender heeft per dag twee vakjes: de zon staat voor 's morgens poetsen, de maan voor 's avonds poetsen. Na het poetsen in de klas mag telkens de zon ingekleurd worden. Als de kleuters de avond voordien hun tanden ook gepoetst hebben voor het slapen gaan, mogen ze de maan van de vorige dag ook inkleuren.
- Door de vakjes van de poetskalender te kleuren, worden de poetsgewoontes van de kleuters in kaart gebracht en leren ze bewuster omgaan met een goede mondhygiëne.

Benodigheden:

- tandenborstel, tandpasta, beker en handdoekje voor iedere kleuter (de kleuters kunnen hun eigen tandenborstel, tandpasta, beker en handdoekje meebrengen)
- badjes met water
- koord of spandraad om in de klas een waslijn te maken
- één of twee bakken waar alle bekers met tandpasta en tandenborstel in kunnen
- poetskalender
- kleurgerei

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Wereldoriëntatie:** gezondheidseducatie
1.11 De kleuters tonen goede gewoonten in hun dagelijkse hygiëne.
- **Nederlands:** lezen
3.2 De kleuters kunnen door symbolen voorgestelde boodschappen in verband met concrete activiteiten begrijpen.

Werkwijze

- Alle kleuters staan rond een tafel.
- Deel alle bekertjes met tandenborstel en tandpasta uit.
- Vul de bekertjes met een beetje water zodat de kleuters na het poetsen hun mond kunnen spoelen.
- Alle kleuters mogen een beetje tandpasta op hun tandenborstel doen.
- De kleuters poetsen hun tanden zoals in het verhaal.
  - Eerst poetsen ze de buitenkant van de tanden (begin bovenaan en achteraan in de mond, ga naar de voorste tanden en naar de andere kant achteraan in de mond, doe hetzelfde onderaan).
  - Dan poetsen ze de binnenkant op dezelfde manier.
  - Daarna poetsen ze bovenop de tanden, ook op dezelfde manier.
- De kleuters mogen hun mond spoelen met wat water. Laat ze alles uitspuwen in het badje dat op de tafel staat.
- Elke kleuter mag op zijn of haar poetskalender het zonnetje inkleuren.

Tip

- Als je in de klas beschikt over een lange wastafel, kan je die gebruiken i.p.v. het bakje met water. Vooral het spoelen is dan makkelijker.
- Indien nodig kan je het poetsen ook in groepjes doen.

ONTWIKKELINGSDOELEN

- **Lichamelijke opvoeding:** klein-motorische vaardigheden
1.30 De kleuters kunnen de functionele grepen gebruiken voor het hanteren van voorwerpen.
- **Wereldoriëntatie:** gezondheidseducatie
1.11 De kleuters tonen goede gewoonten in hun dagelijkse hygiëne.

2. Tandartspraktijk in de klas

Vorbereiding

- Maak een hoek vrij in de klas die je inricht als 'tandartspraktijk'.
- Leg een wit laken over de stoel.
- Vul een bakje met tandartsmateriaal.
- Maak duidelijke afspraken met de kleuters:
  - maximum drie of vier kleuters in de tandarts-hoek
  - mondspiegeltje en handschoenen mogen niet in de mond omwille van hygiënische redenen.

Benodigdheden:

- stoel, bv. een tuinstoel waarvan je de rugleuning kan verstellen
- wit laken
- mondspiegeltje
- spiegel
- latex handschoenen
- mondmasker
- witte schort of oud wit hemd
- zaklamp (liefst eentje voor op het voorhoofd)
- een paar stoeltjes als 'wachtzaal'
- eventueel andere spullen om de hoek aantrekkelijker te maken (zie tips)

Werkwijze

- Bezoek met de kleuters de tandartshoek en geef spelimpuls door de volgende vragen te stellen.
  - Moet je naar de tandarts bellen als je op bezoek wil komen?
  - Hoe onthoudt de tandarts welke afspraken hij gemaakt heeft? Zou hij dat in een boek schrijven?
  - Hoe weet je wanneer je nog eens op bezoek mag gaan bij de tandarts? Schrijft hij dat voor jou op een kaartje?
  - Waar zitten de mensen als ze nog niet bij de tandarts binnen kunnen?
  - Wat voor kleding draagt de tandarts? Zien jullie ook zo'n schort in ons hoekje?
  - Welke kleuter wil eens op de grote tandartsstoel liggen?
  - Wat doet de tandarts? Wie wil even tandarts zijn?
  - Waarvoor dient de zaklamp?
  - Moet je betalen als de tandarts klaar is? Krijg je dan een briefje? Kunnen we er een stempel opzetten?

Tip

- Maak het hoekje zo aantrekkelijk mogelijk zodat het rollenspel optimaal bevorderd wordt. Je kunt een aantal leuke spullen voorzien:
  - tijdschriften die je in de 'wachtzaal' legt
  - agenda of leeg schrift waarin de tandarts zijn afspraken kan schrijven
  - 'geld' om de tandarts te betalen

- briefjes waarop de tandarts iets kan schrijven + eventueel een stempel zodat de tandarts zijn briefjes kan afstempelen.
- rekenmachine, telefoon...
- Hang een prent uit het verhaal in de tandartshoek.
- Neem deel aan het rollenspel. Dat vinden de kleuters heel leuk en op die manier kan je hun spel nog intenser begeleiden en stimuleren.
- **Bezoek indien mogelijk een tandartspraktijk in de buurt en vraag de tandarts of hij of zij bereid is om uitleg aan de kleuters te geven.**

ONTWIKKELINGSDOELEN

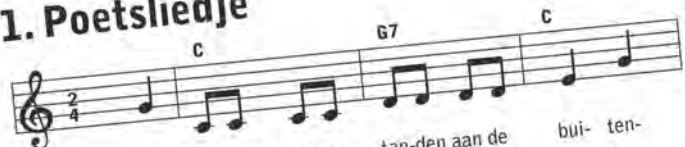
- **Muzische vorming:** drama
3.1 De kleuters kunnen eigen belevenissen, ervaringen, gedachten, gevoelens, handelingen verwoorden.
- **Muzische vorming:** drama
3.2 De kleuters kunnen zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden.
- **Wereldoriëntatie:** maatschappij
4.1 Sociaal-economische verschijnselen: de kleuters kunnen beroepen en bezigheden van volwassenen die ze kennen, op een eenvoudige wijze beschrijven.

DOE HET ZELF

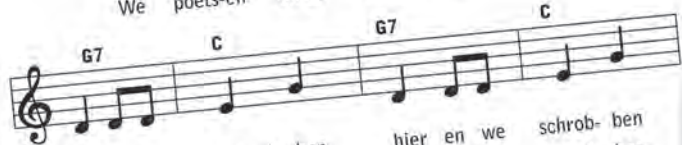
prenten om te gebruiken bij de activiteiten

MUZISCHE FORMING

1. Poetsliedje

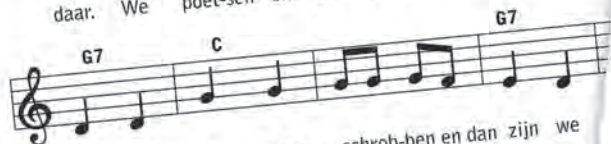
We poet-sen on-ze tan-den aan de bui-ten-
We poet-sen on-ze tan-den aan de bin-nen-
We poets-en on-ze tan-den nu bo-ven-

kant en we schrob-ben hier en we schrob-ben
kant en we schrob-ben hier en we schrob-ben
op en we schrob-ben hier en we schrob-ben

daar. We poet-sen on-ze tan-den aan de bui-ten-
daar. We poet-sen on-ze tan-den aan de bin-nen-
daar. We poet-sen on-ze tan-den nu bo-ve-

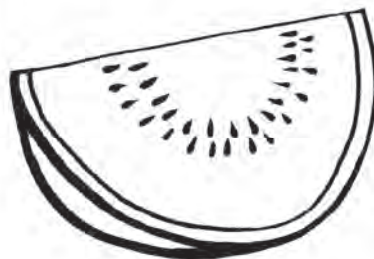
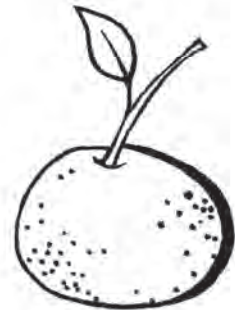
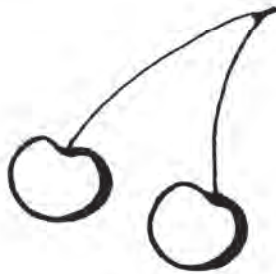
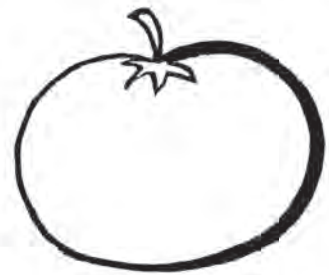
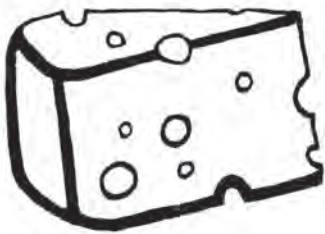
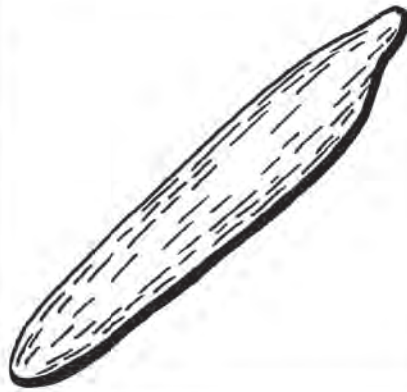
kant, nog e-ven schrob-ben en dan zijn we
nog e-ven schrob-ben en dan zijn we
tan-den fris en

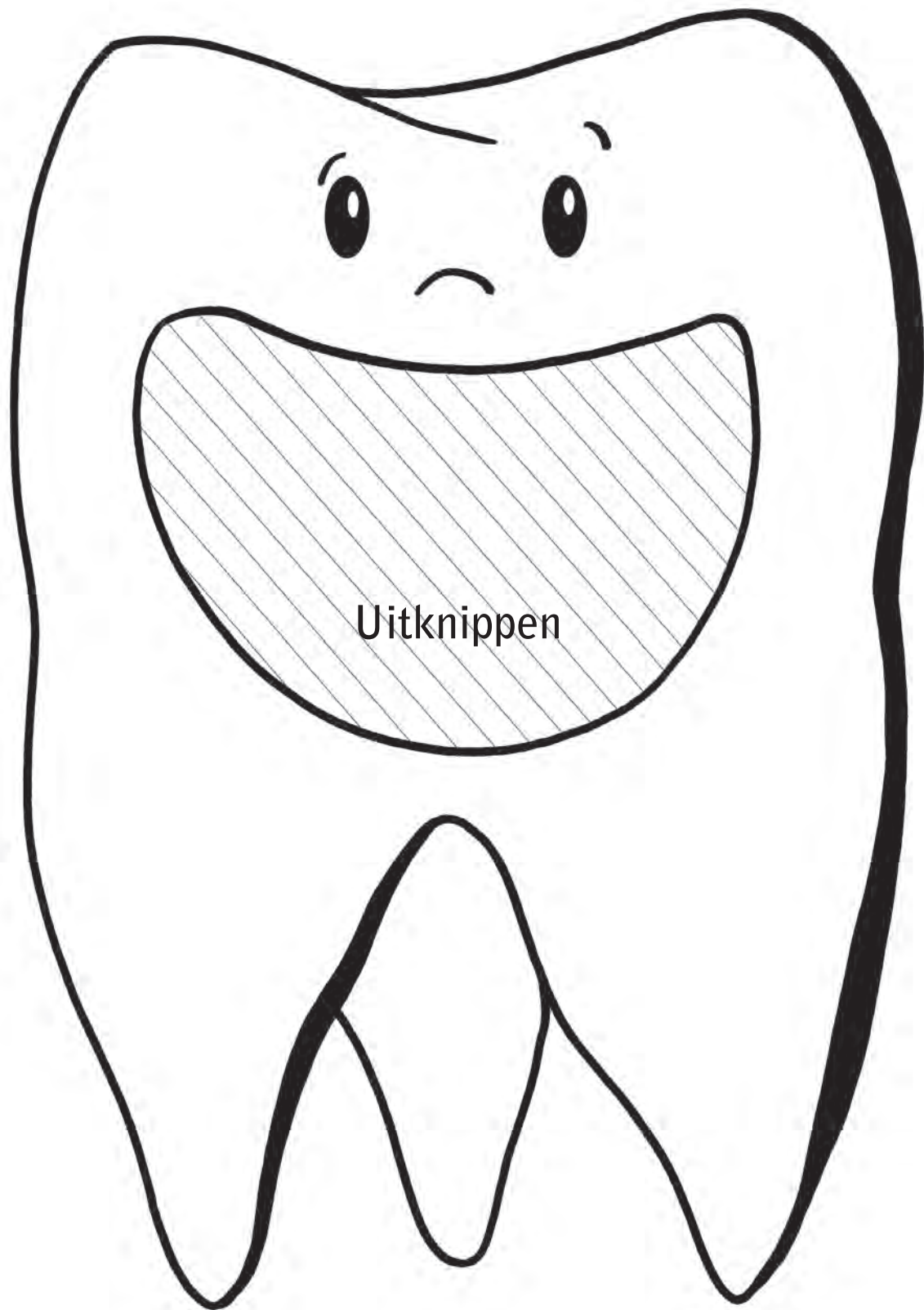
Wiskundige spelletjes: de vlekjstand: prent voor de kleuters

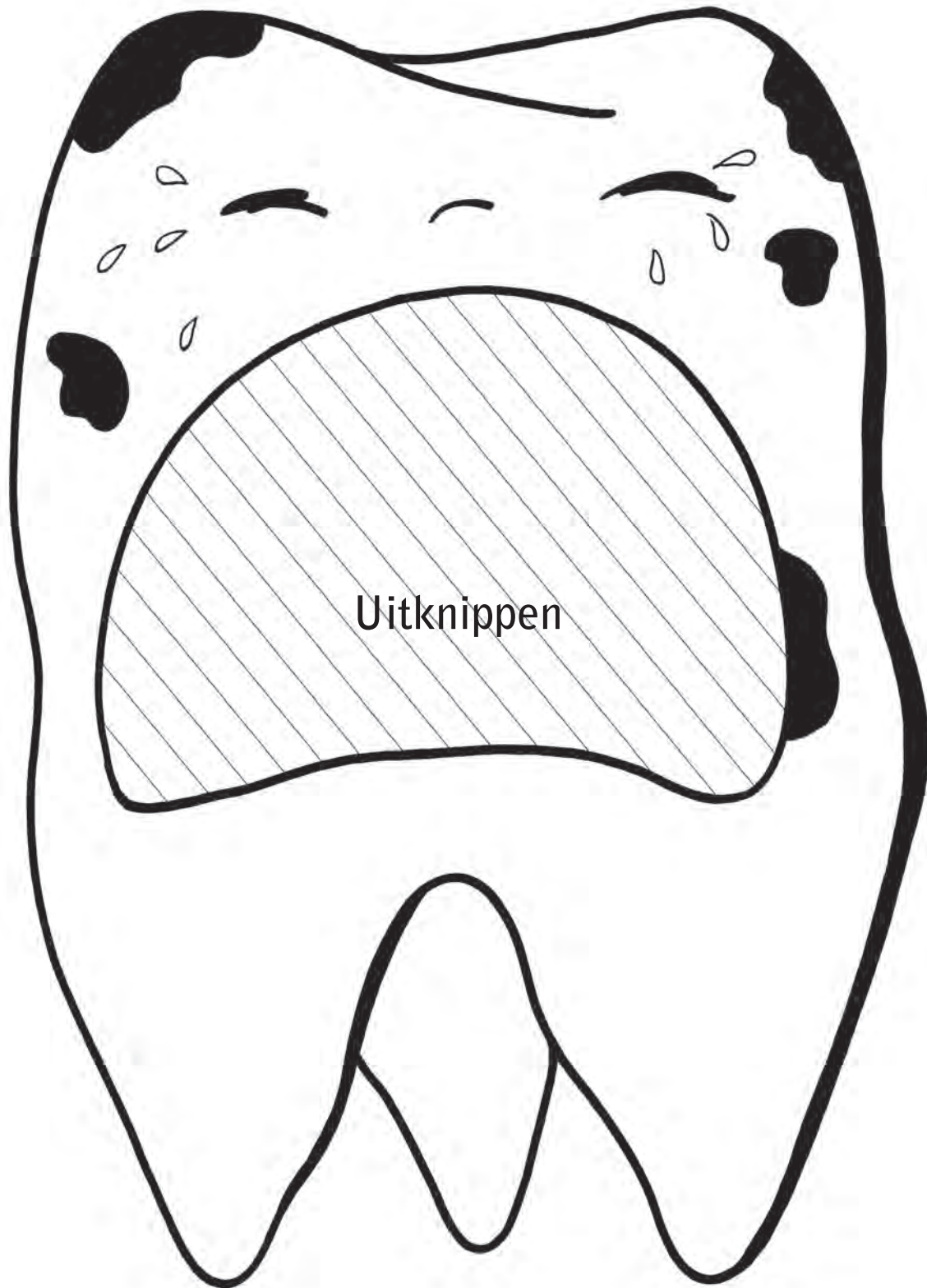

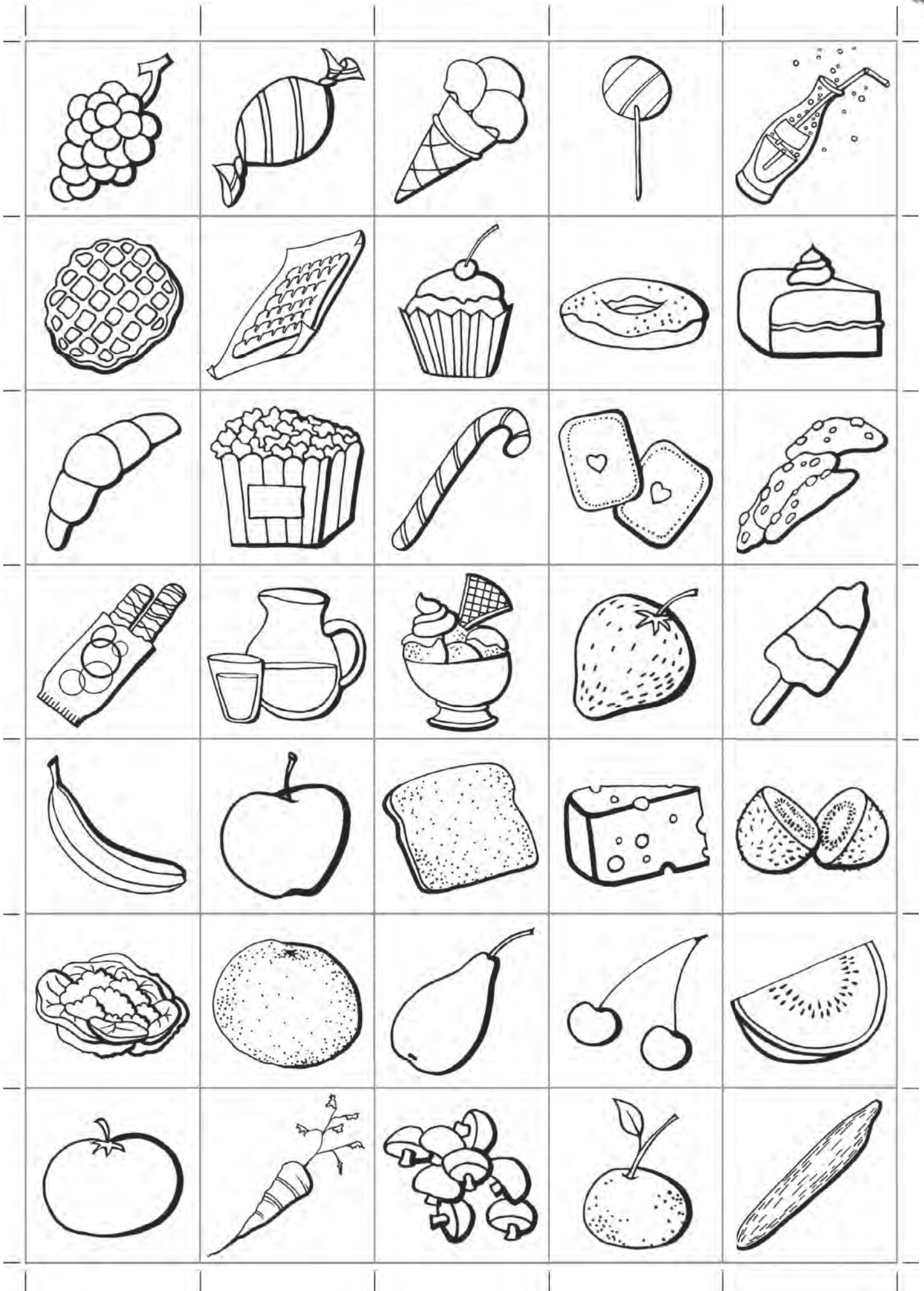

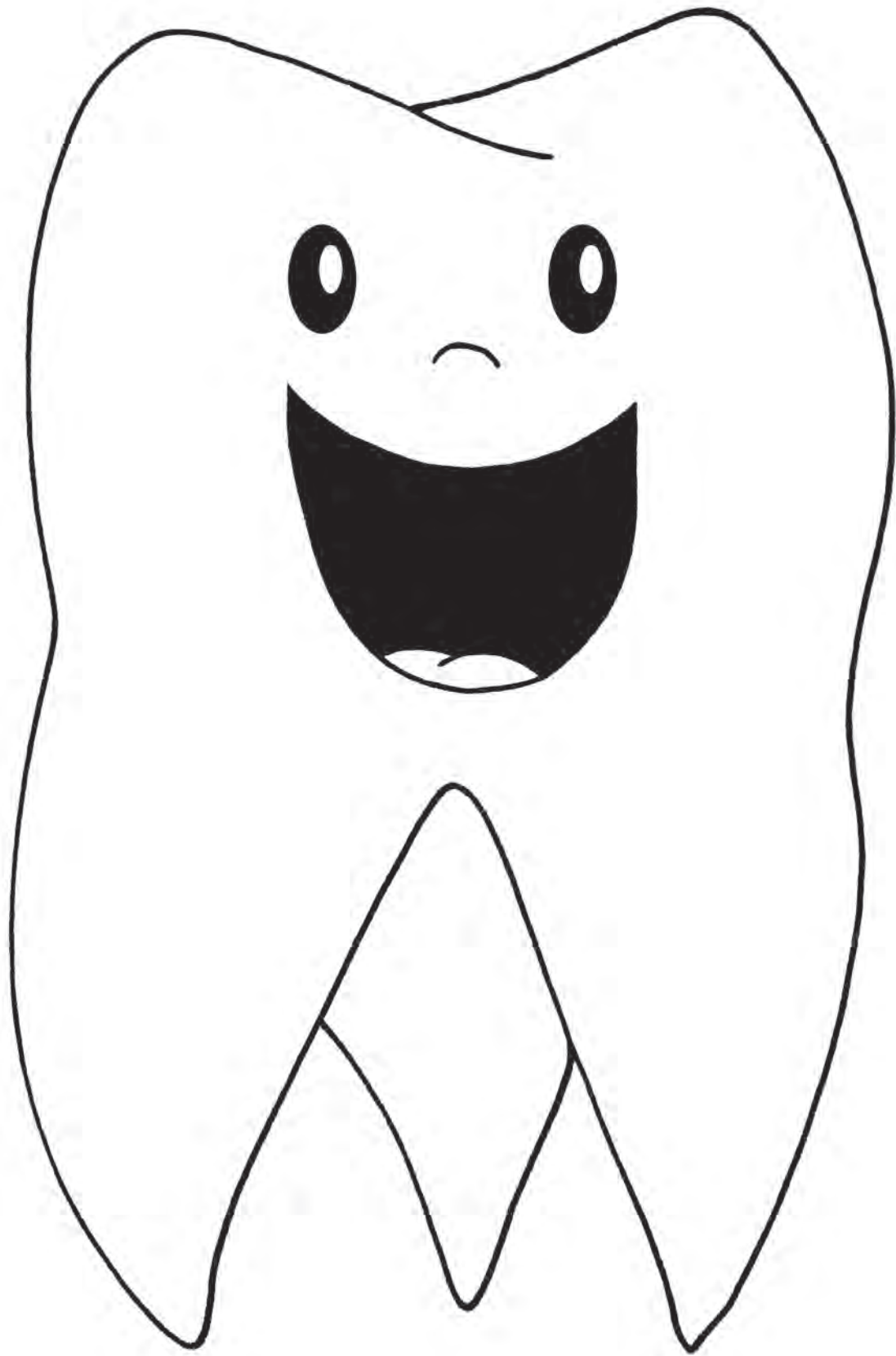

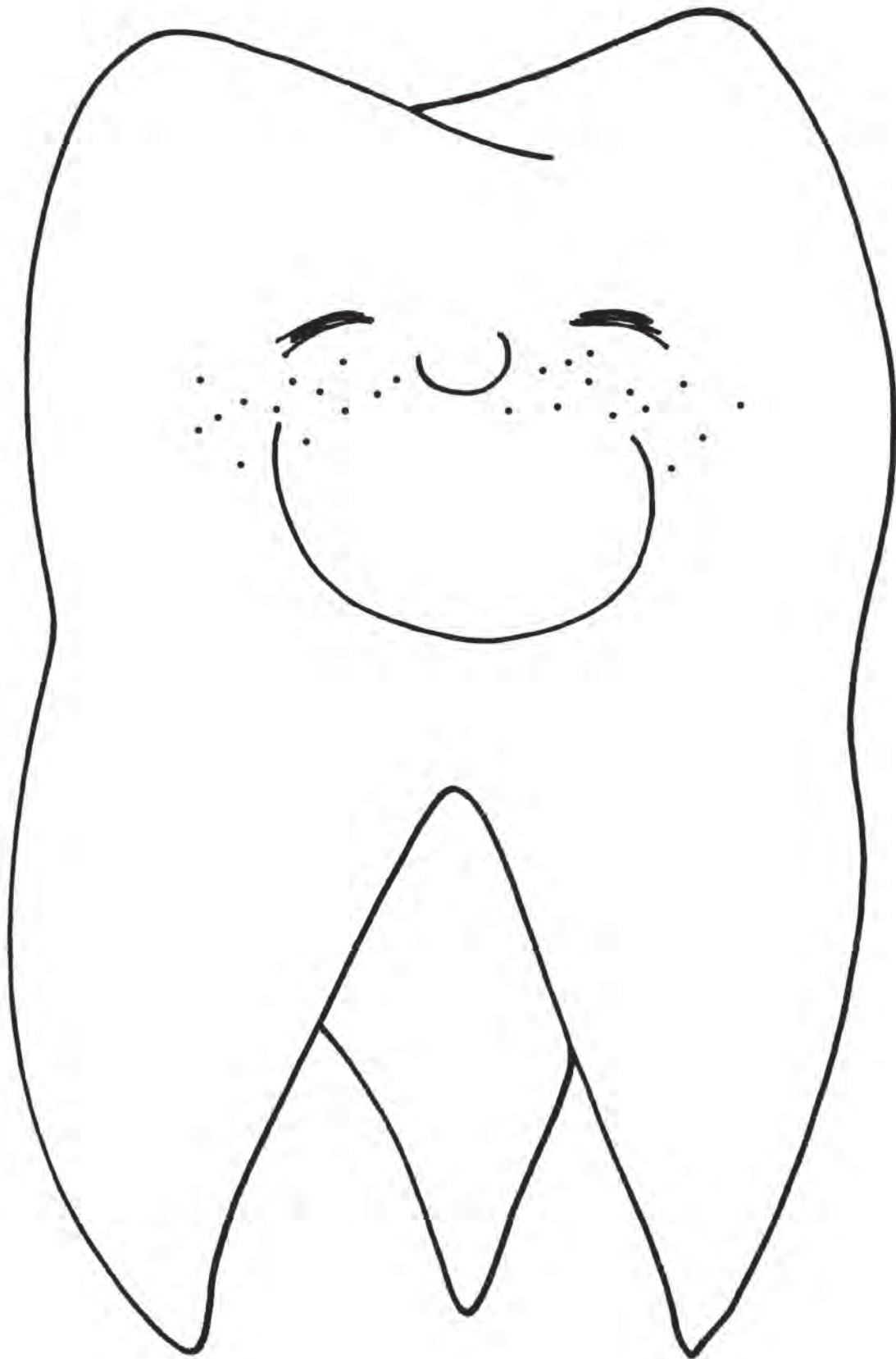
Uitknippen

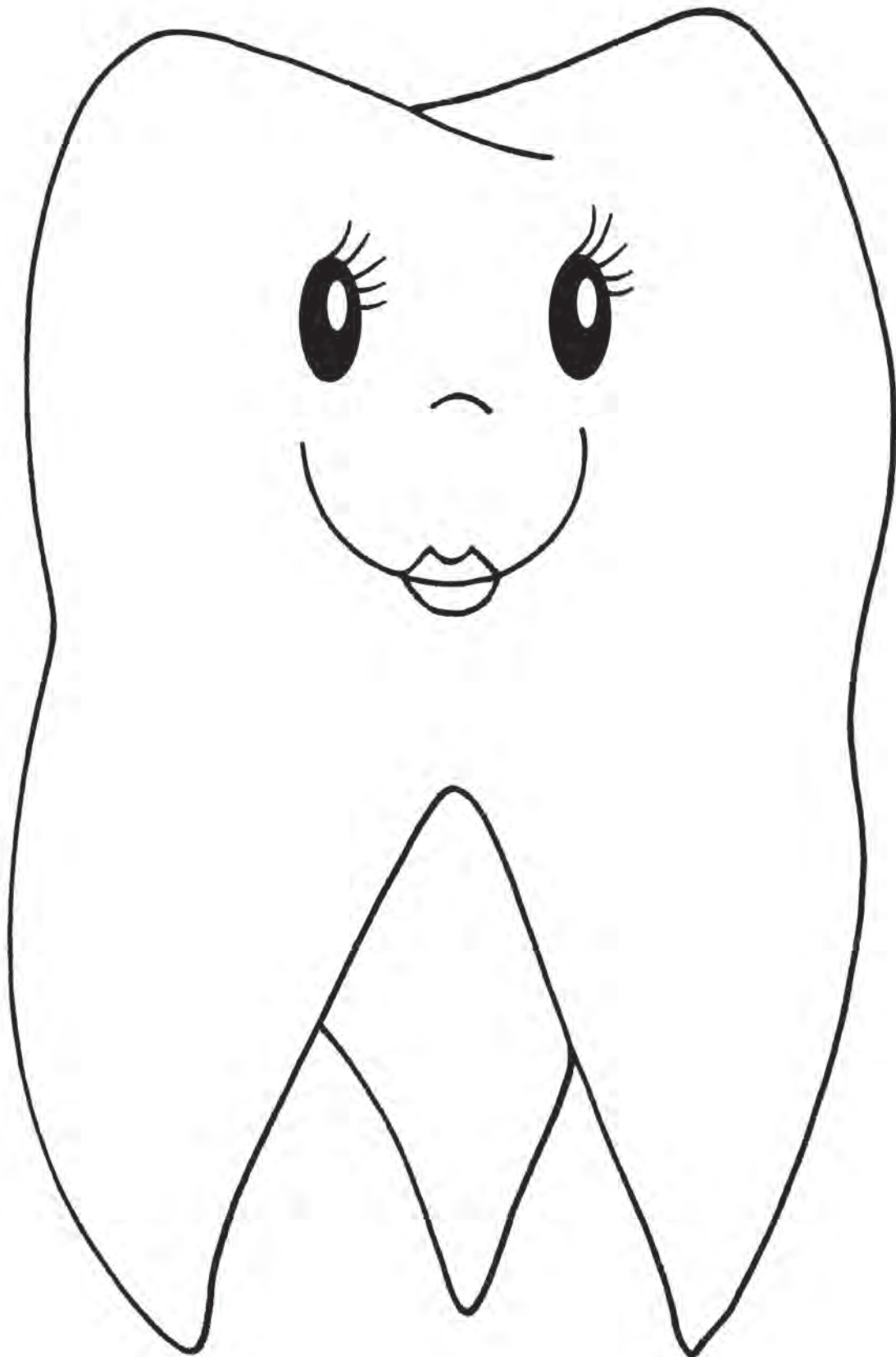

Uitknippen

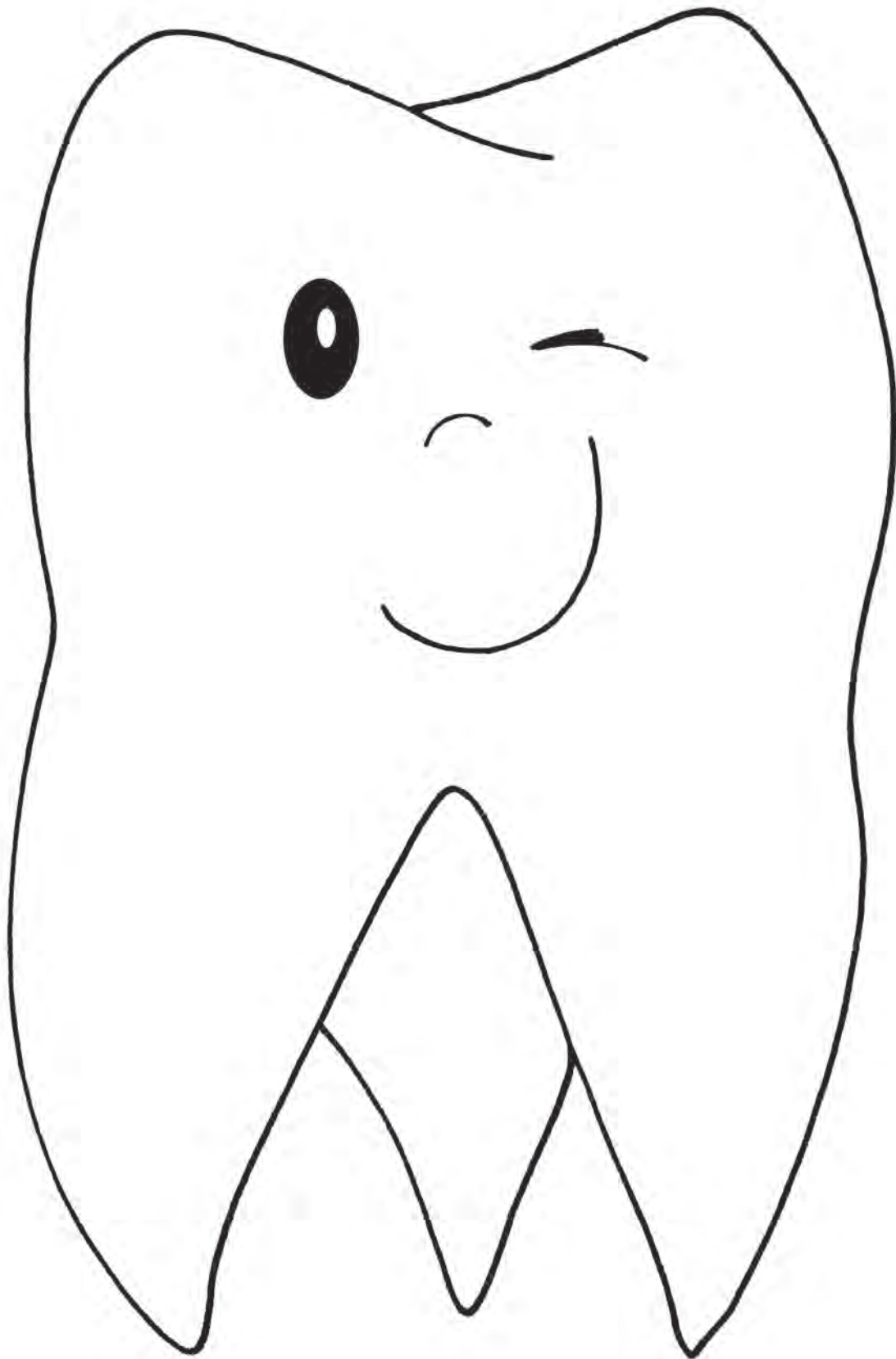

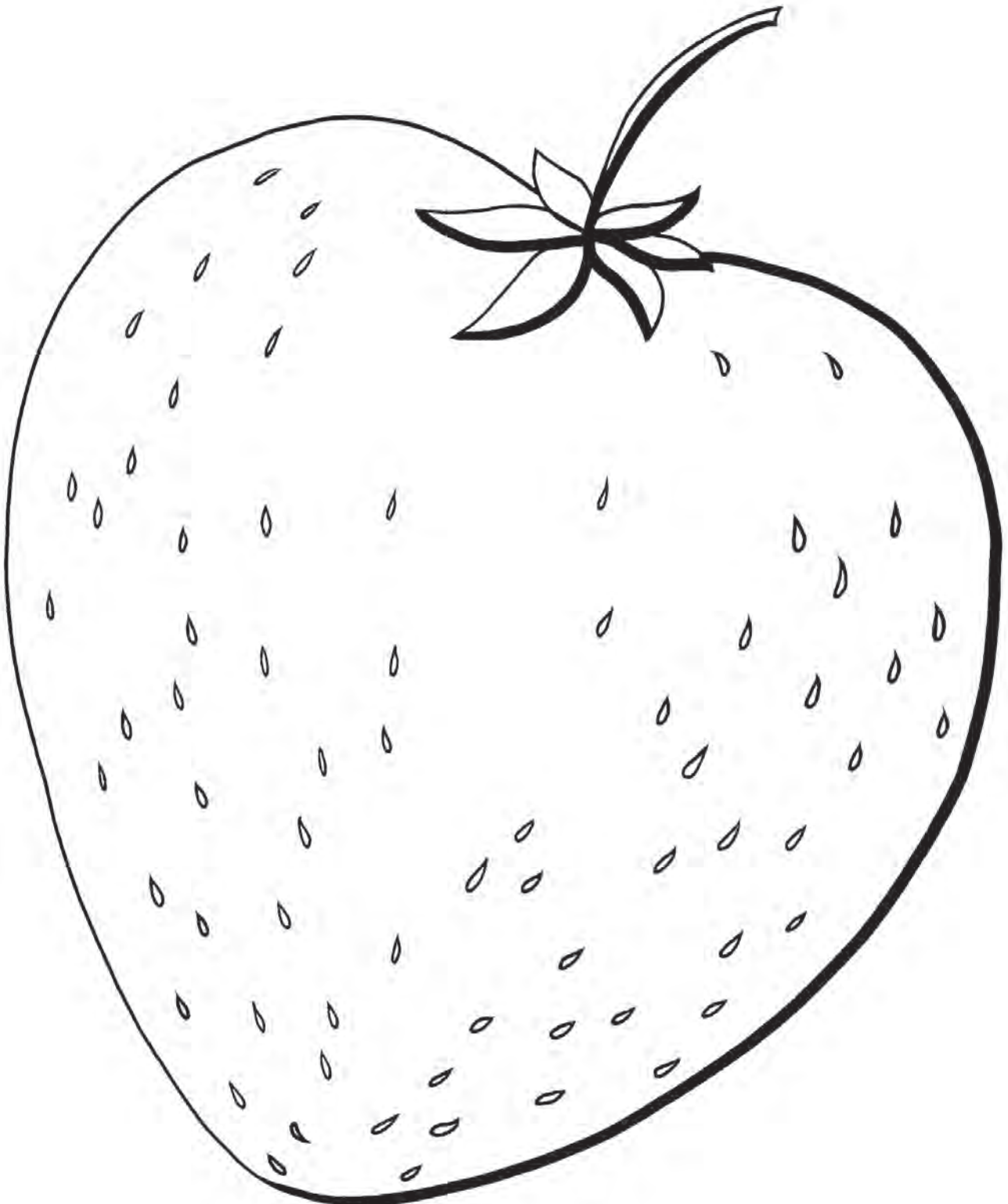

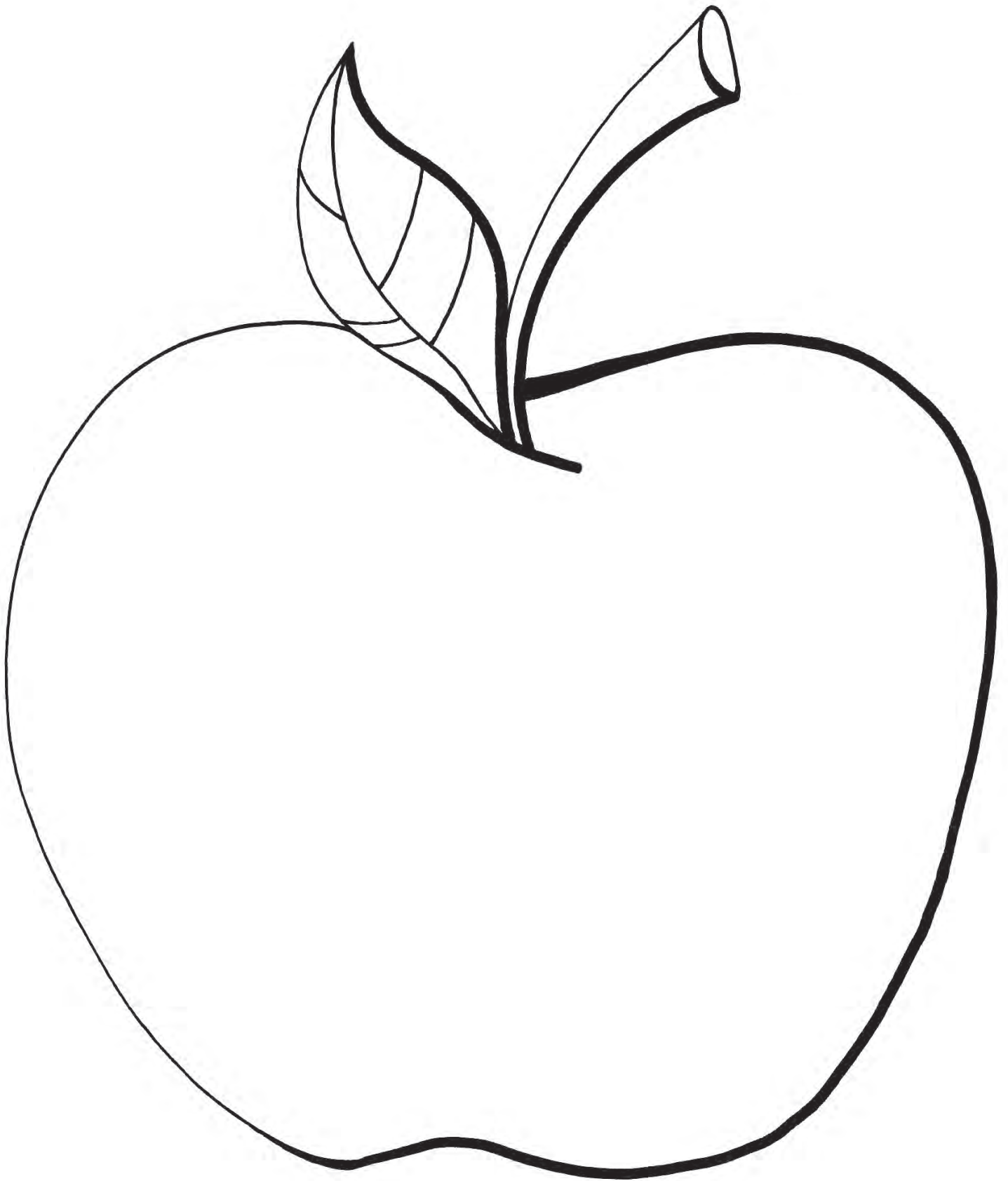

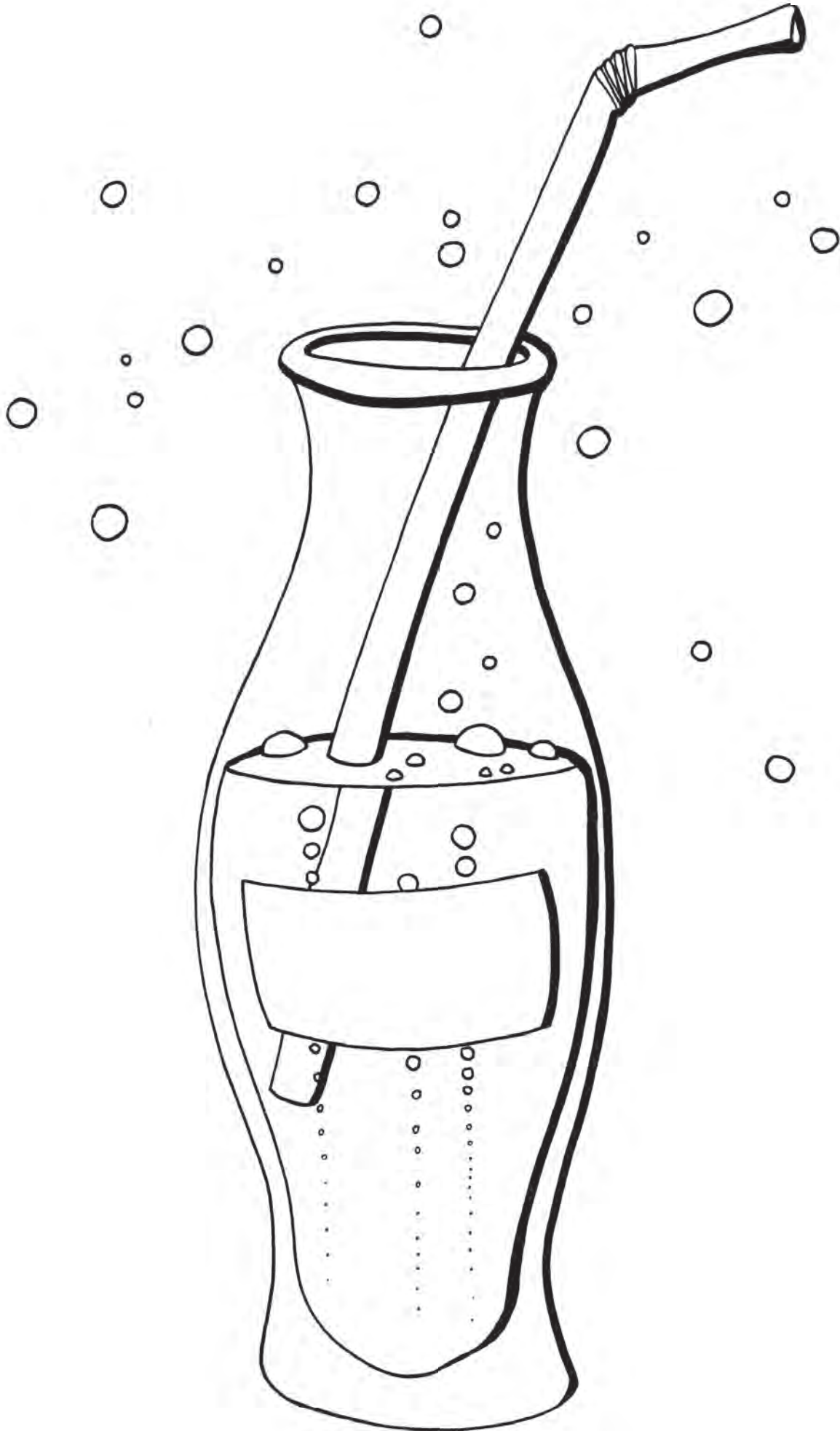

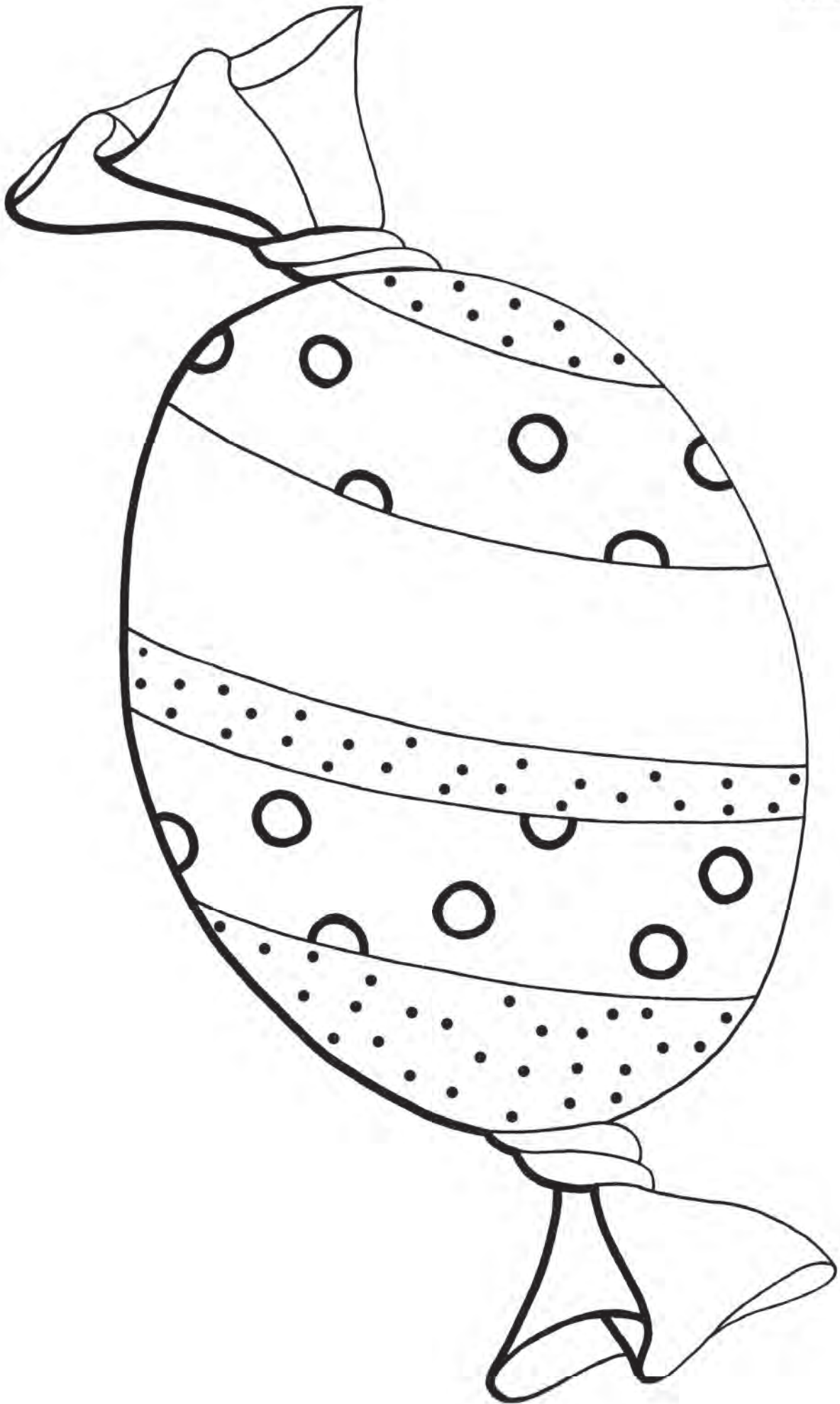

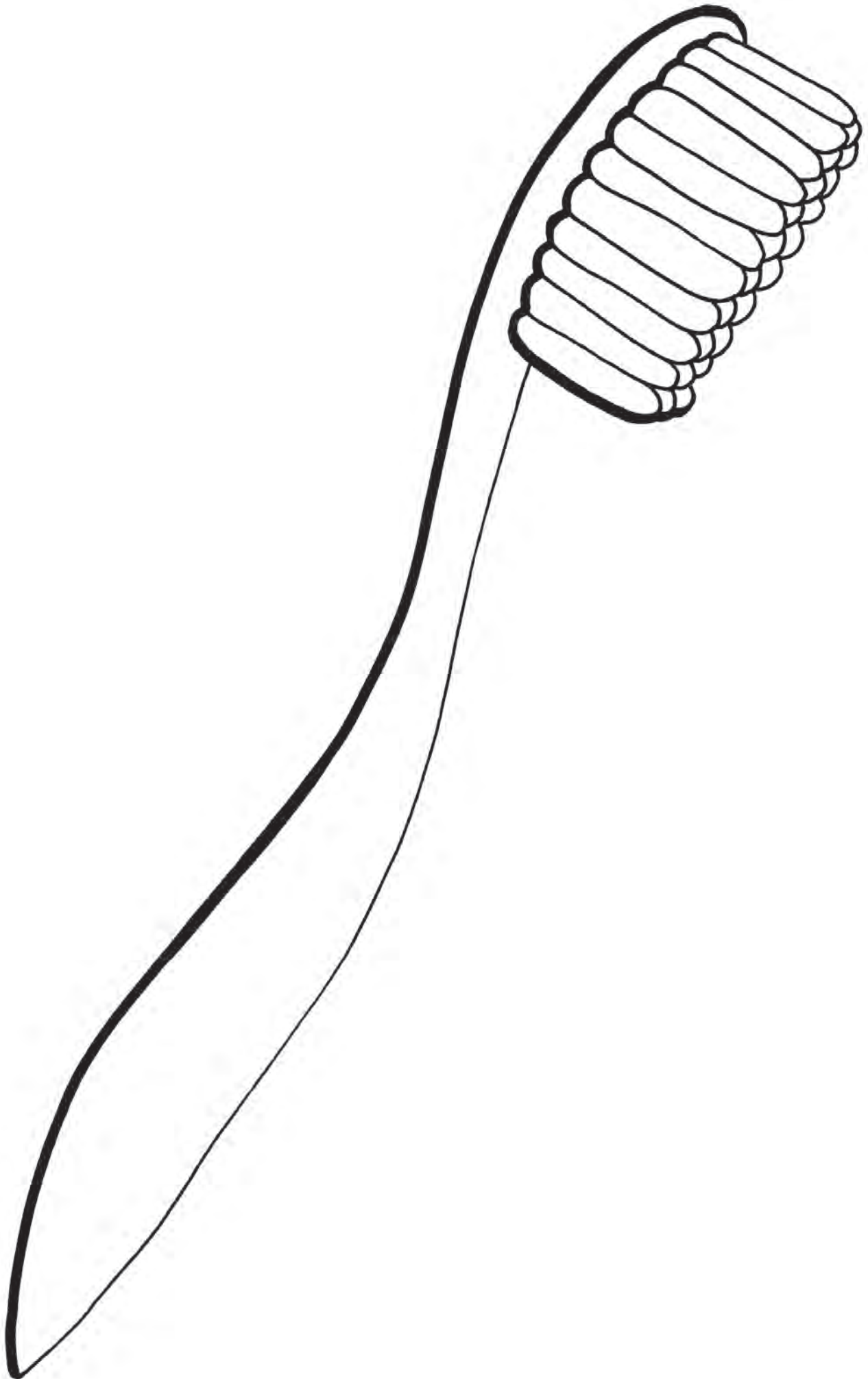

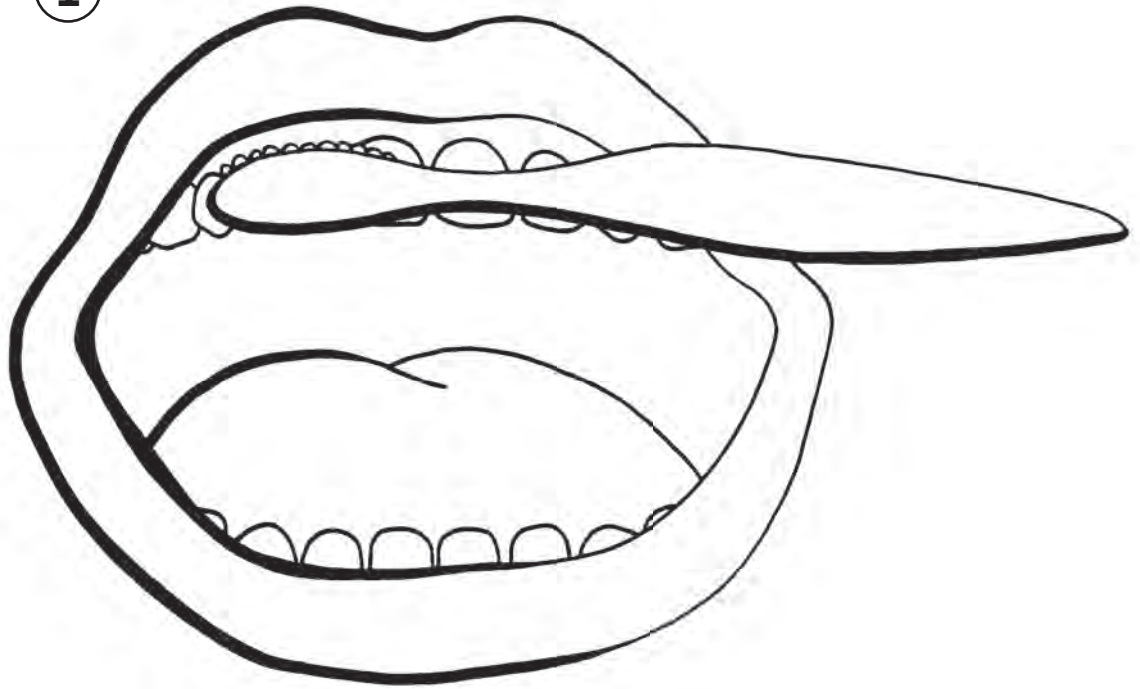

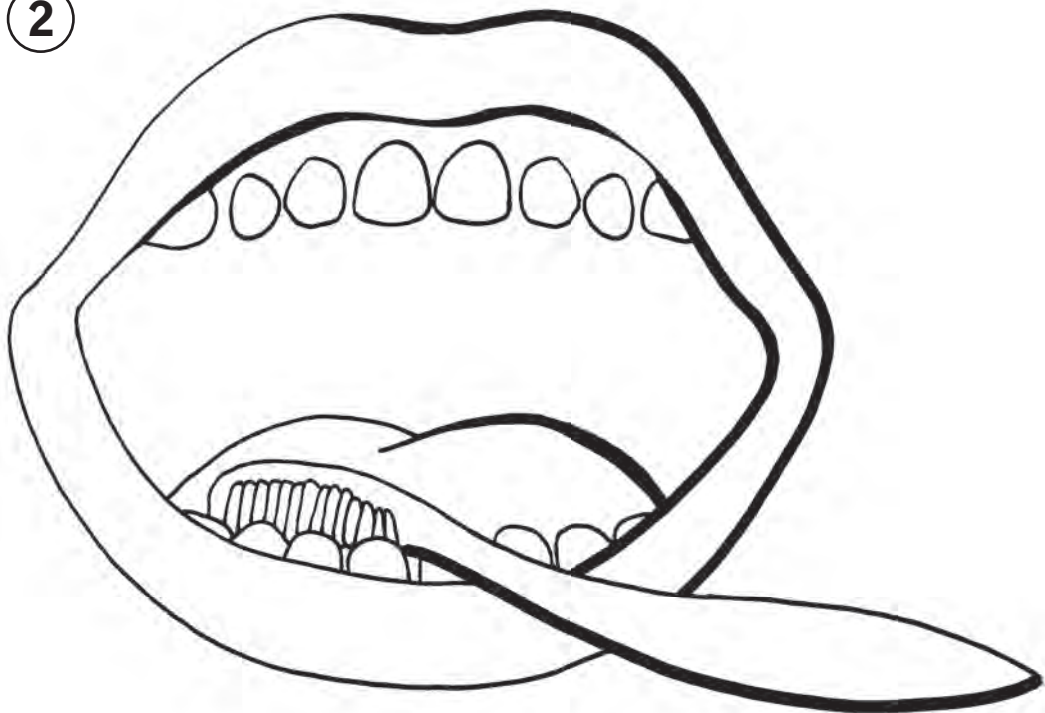

1

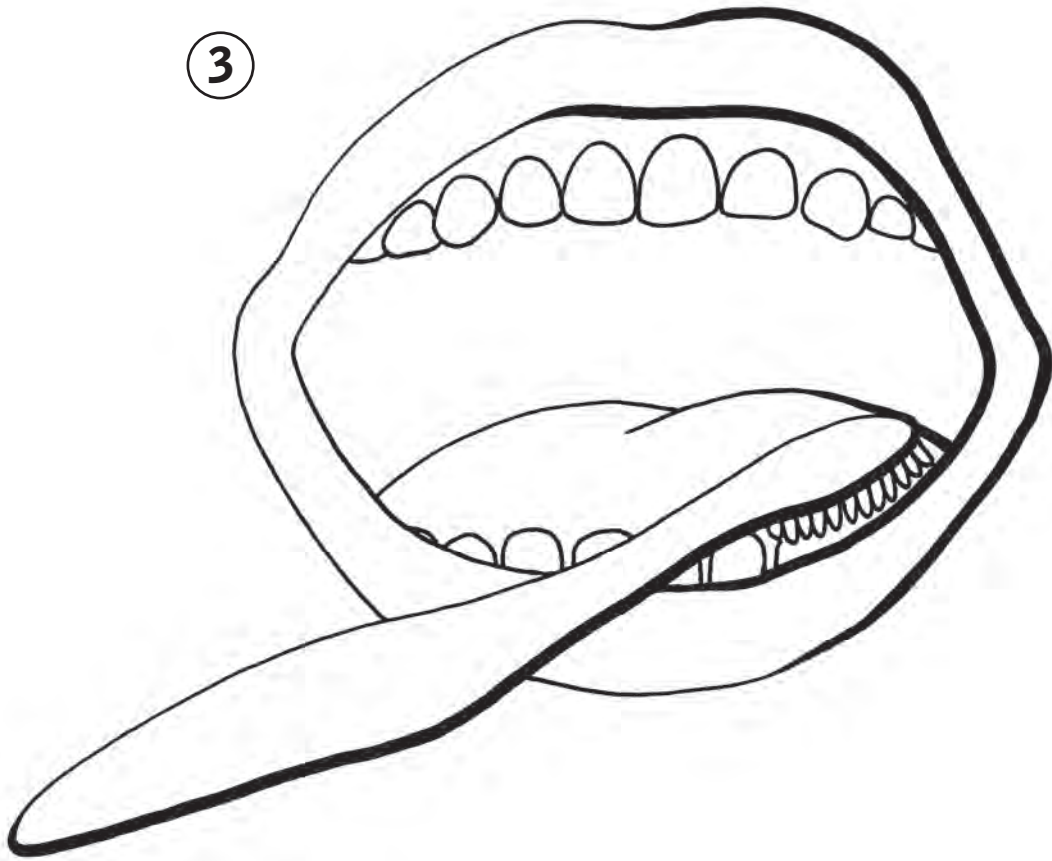
2

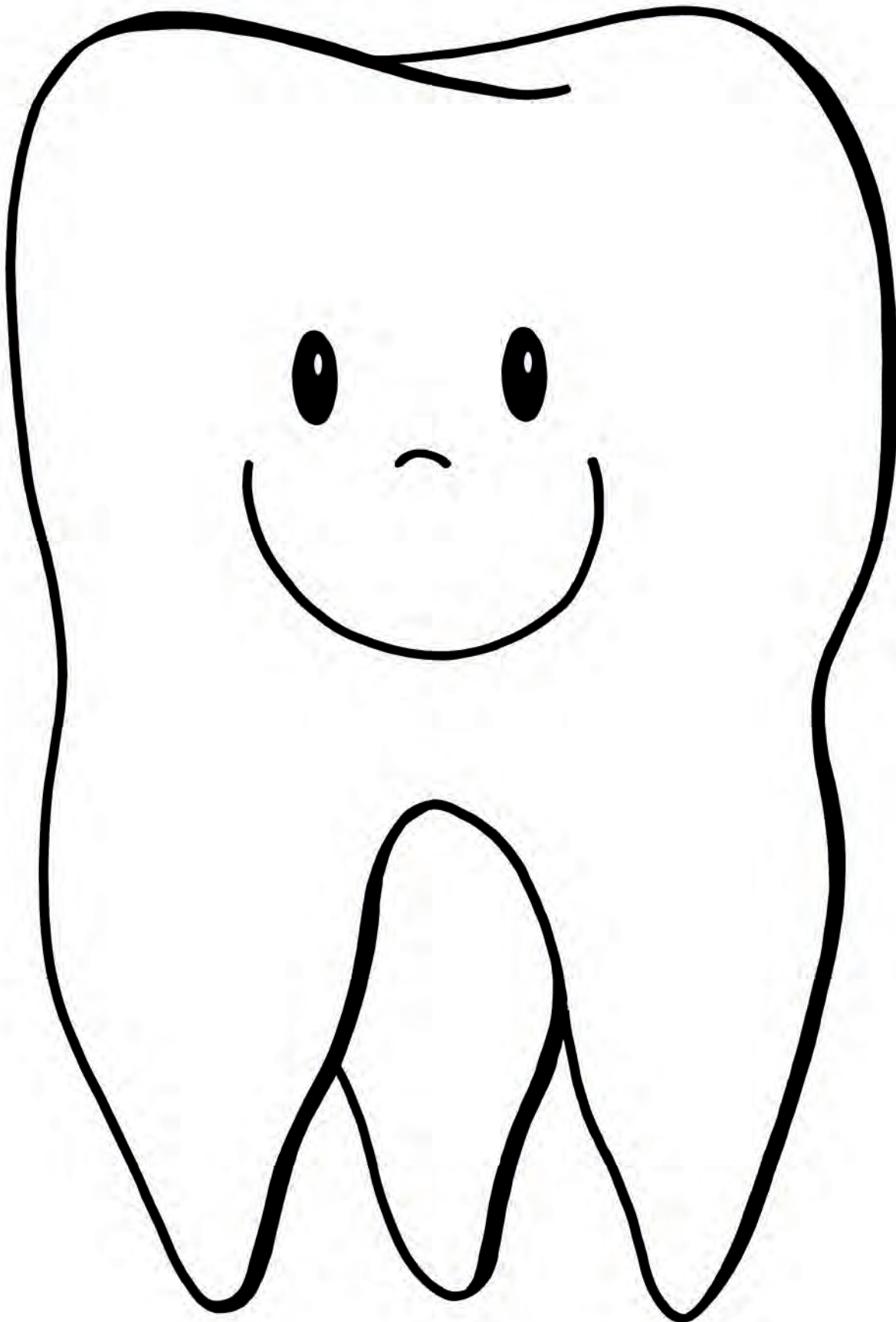
Muzische vorming: **poetsliedje**: ondersteunende prenten

3

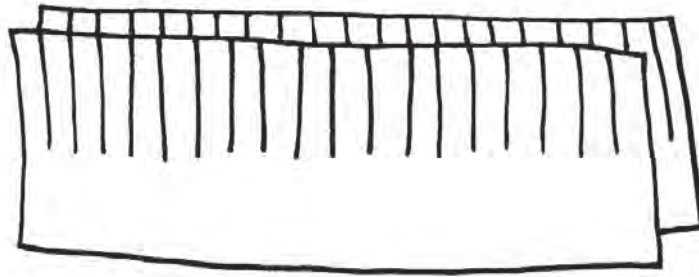

Muzische vorming: **poetsliedje**: ondersteunende prenten

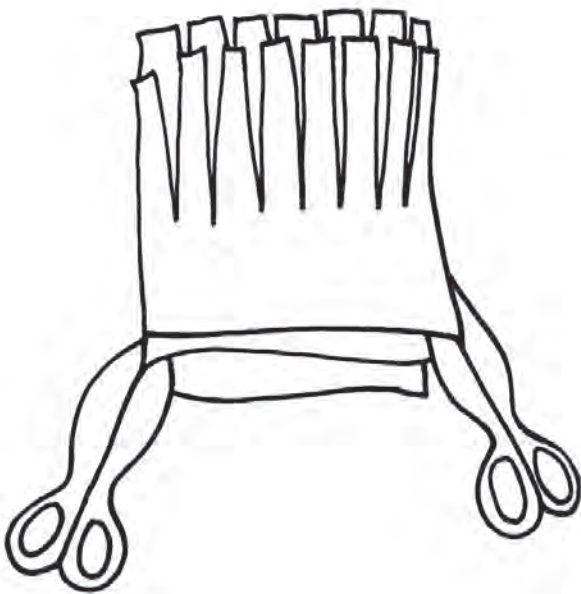

Muzische vorming: **schilderen met de tandenborstel:**
prent voor de kleuters om af te drukken op donker of felgekleurd papier

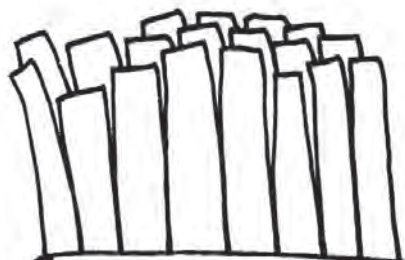
1

2

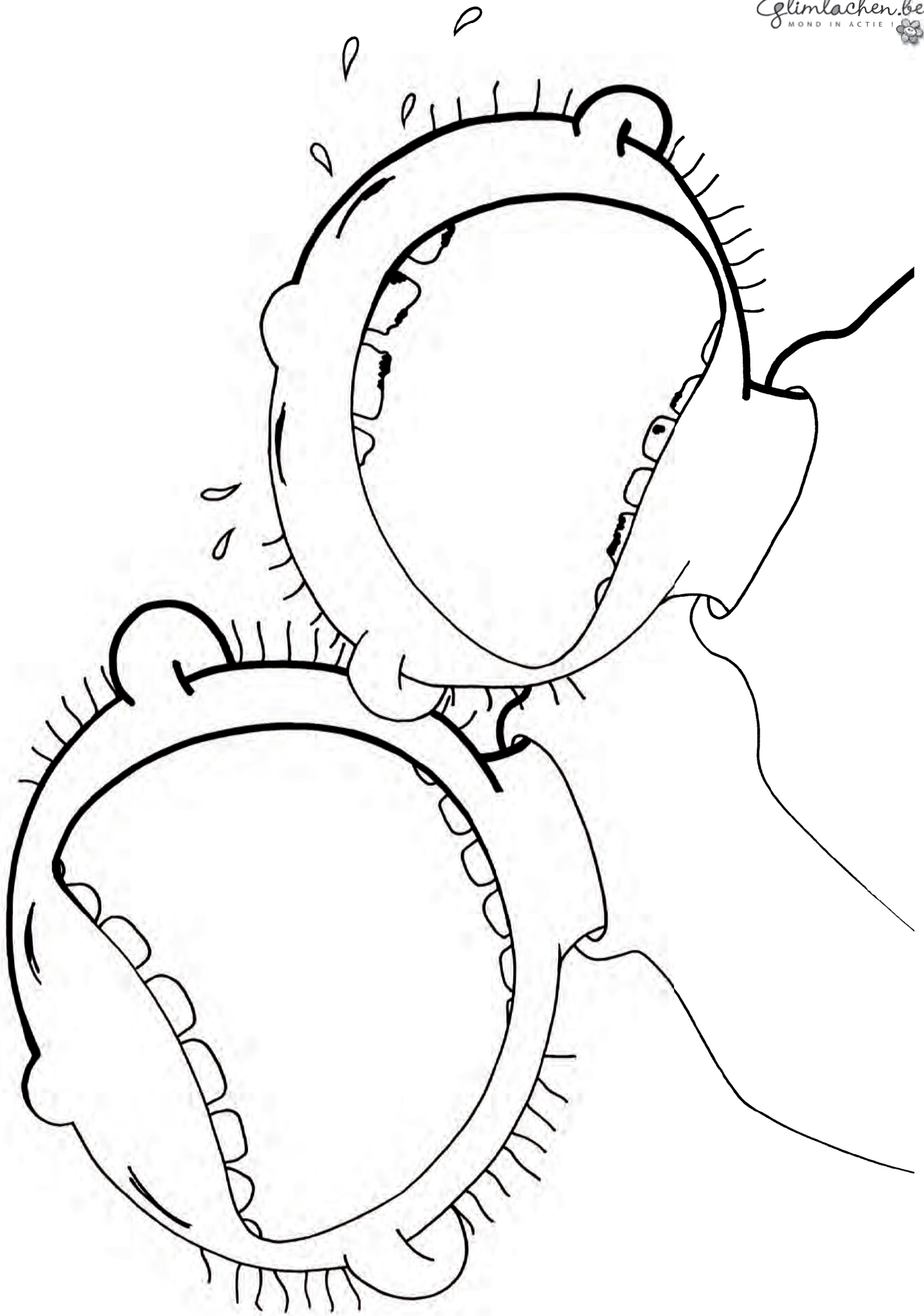
3

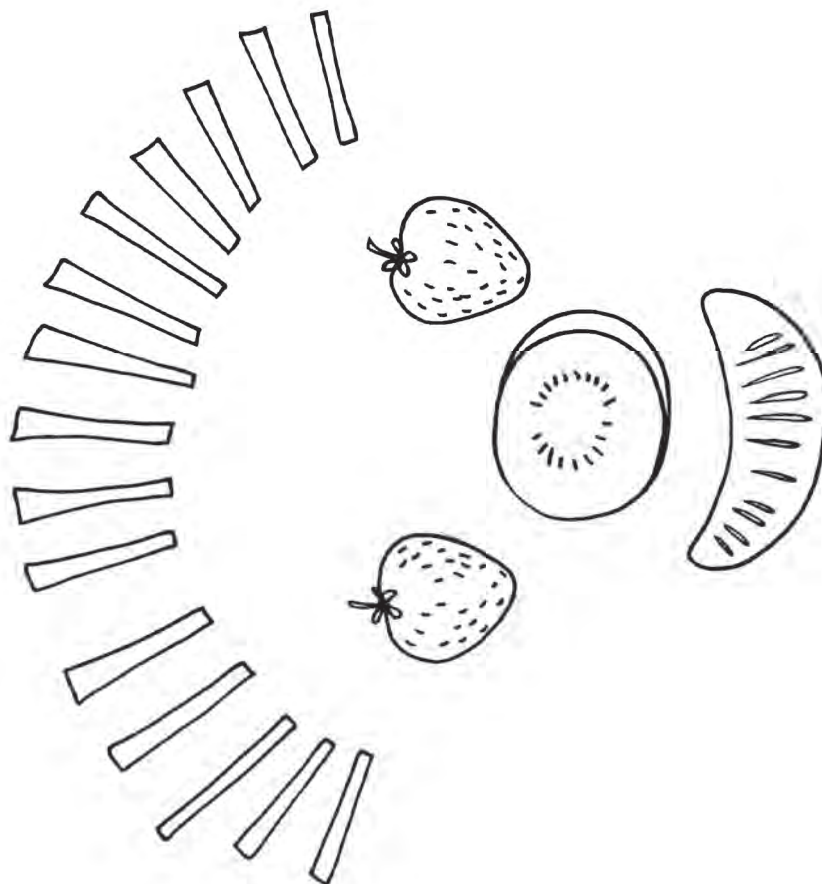
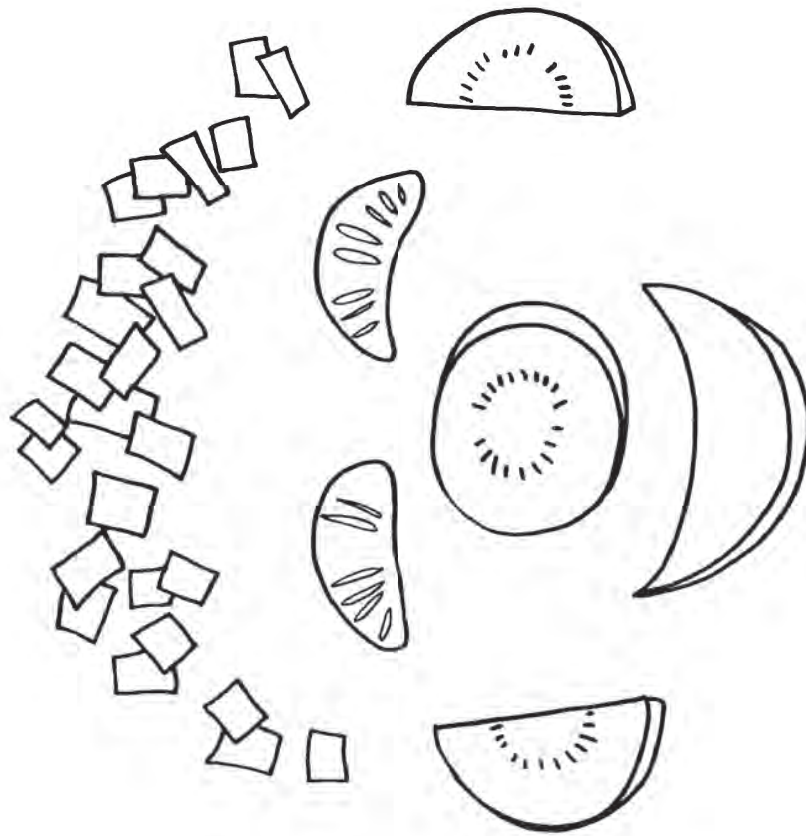
Voorbeeld

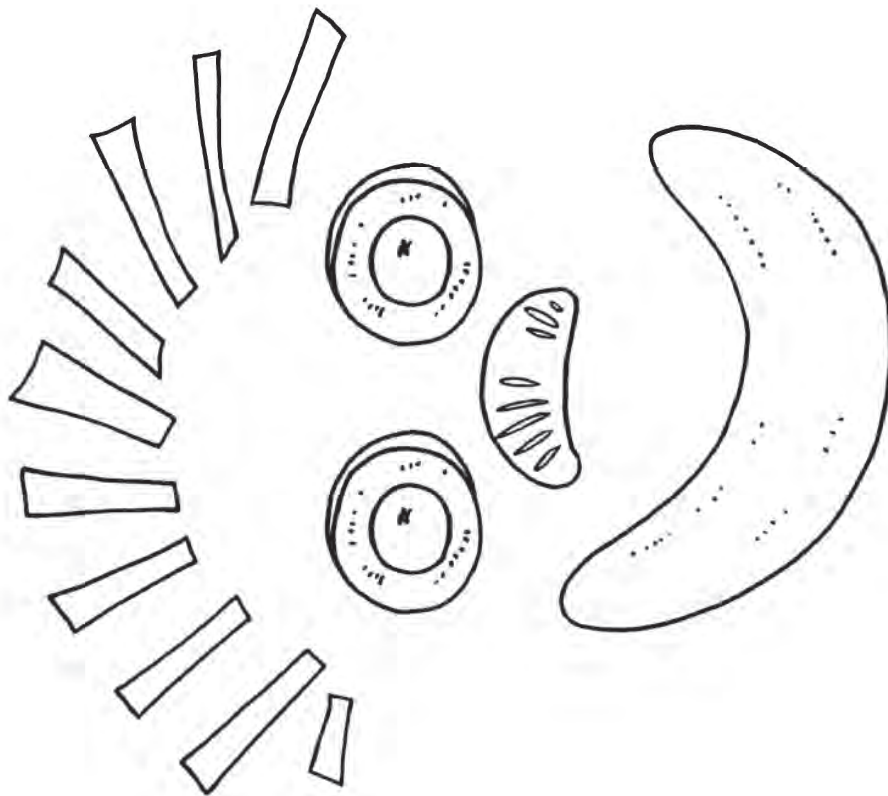
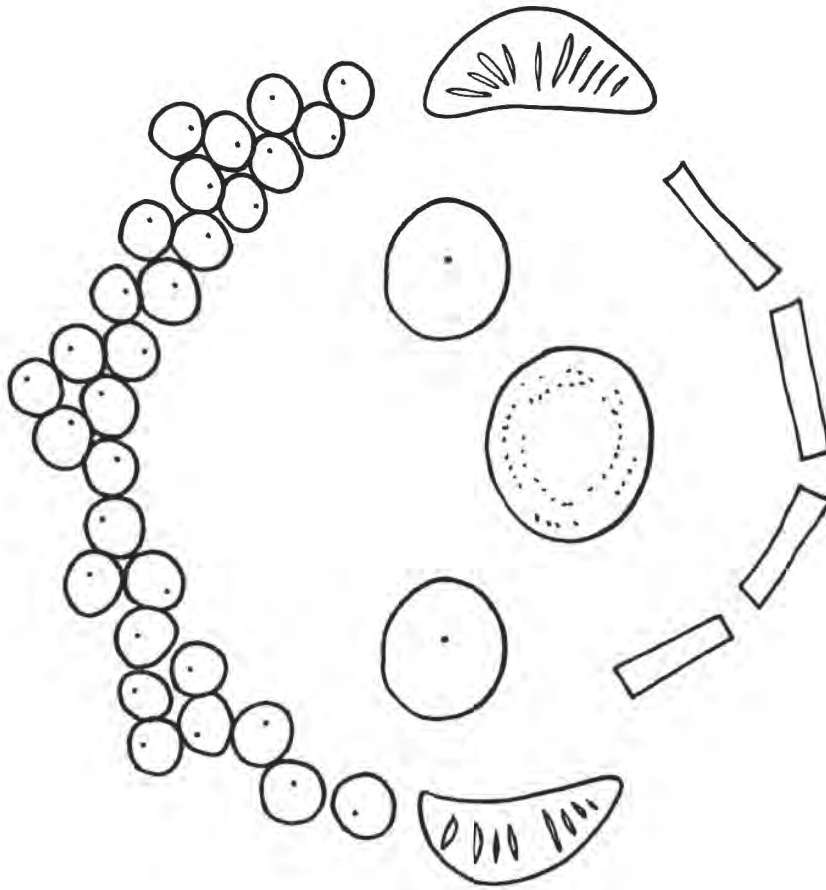
ik poets mijn tanden 2x per dag

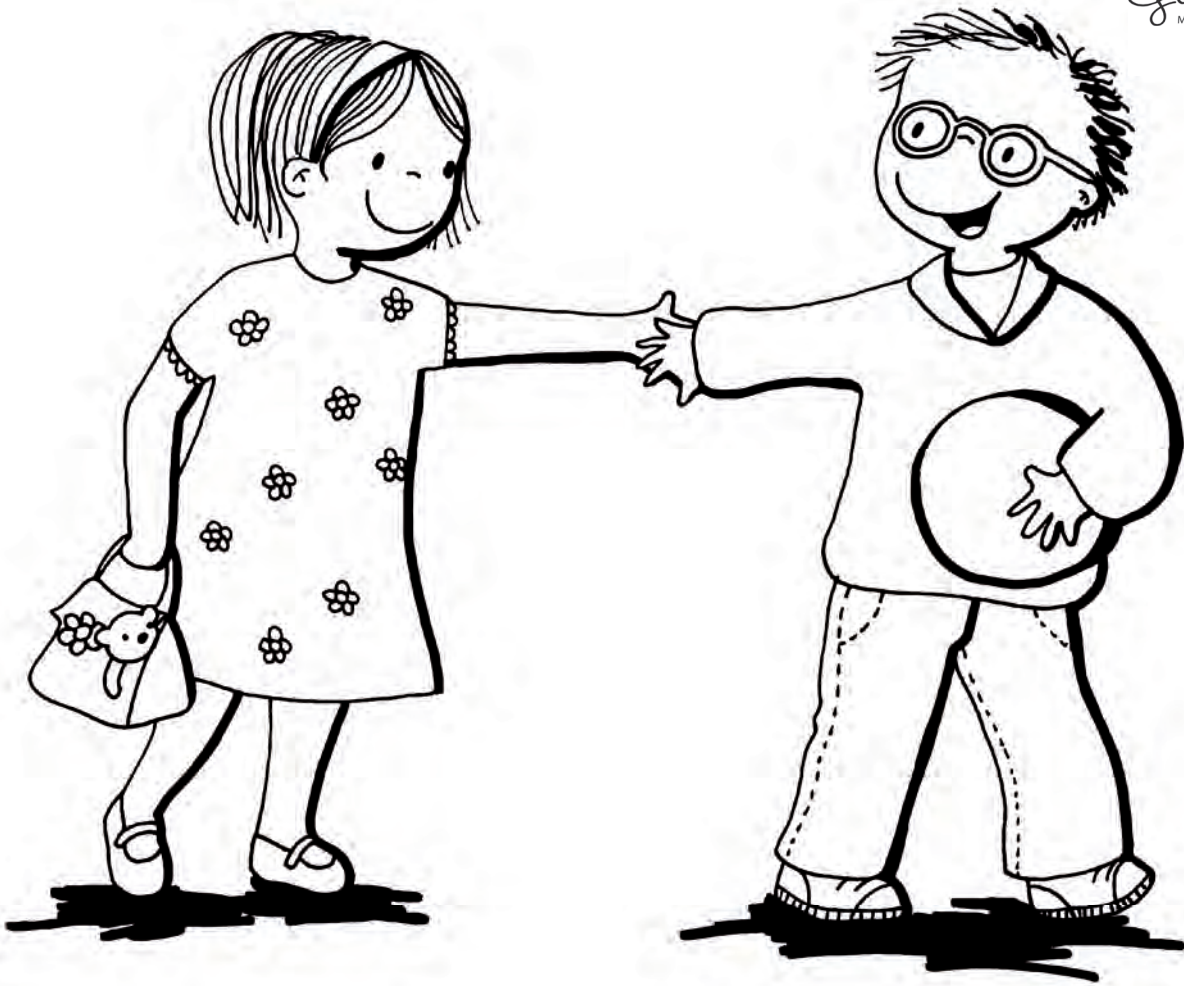

Muzische vorming: **Een mondje gezond of ongezond?**

Taal: Logische volgorde van het verhaal

Poetsen met Gas en Kato! - DE POETSKALENDER

NAAM: .....

maandag

dinsdag

woensdag

donderdag

vrijdag

zaterdag

zondag

